

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۲۹ خرداد ماه ۱۳۱۷ *

فهرست مطالب

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بقیه شور دوم و تصویب گزارش کمیسیون نظام راجع بلاجه نظام وظیفه عمومی
- ۳ - تصویب دو فقره مرخصی
- ۴ - موقع و دستور جلسه آتیه - ختم جلسه .

(مجلس يك ساعت و بیست دقیقه پیش از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز سه شنبه ۲۴ خرداد ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند **

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)

تصویب شد . ماده ۶۶ :

ماده ۶۶ - مشمولی که دارای عیال و اولاد بوده و عیالش از نظر مزاجی مانعی برای تأمین معاش نداشته باشد بخدمت احضار خواهد شد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب برخواستند)

تصویب شد . ماده ۶۷ :

ماده ۶۷ - چنانچه مشمولی علاوه بر عیال و اولاد پدر یا مادر یا جد و جدّه از کار افتاده در تحت کفالت خود دارا باشد ولی بتواند بانمود و یا درآمد خدمتی

[۱ - تصویب صورت مجلس]

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (اظهاری

نشد) صورت مجلس تصویب شد

[۲ - بقیه شور دوم و تصویب گزارش کمیسیون نظام راجع بلاجه نظام وظیفه عمومی]

رئیس - بقیه شور دوم لایحه کمیسیون نظام راجع بقانون نظام وظیفه عمومی از ماده شصت و پنج شروع میشود . ماده شصت و پنج قرائت میشود :

ماده ۶۵ - چنانچه مشمول دارای عیال (بدون اولاد) باشد ولو اینکه پدر یا پدر زن و برادر زن هم نداشته باشد بخدمت احضار خواهد شد

(مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

* عین مذاکرات مشروح چهل و هفتمین جلسه از دوره یازدهم قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه - آقایان : فرا گزلو - شیرازی

غائبین بی اجازه - آقایان : تولیت - دکتر ضیاء - دبیر سهرابی - معذل - ارباب کیخسرو - دکتر غنی - محمد تقی اسفندیاری - کاشف - شه دوست - پناهی

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان : آصف - دکتر جوان - دکتر ادهم

عجل او مخارج خود را تأمین کنند بخدمت احضار خواهد شد

رئیس - موافقین باماده ۶۷ قیام فرمایند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۶۸ :

ماده ۶۸ - مشمولینی که عائله تحت الکفاله آنان از دو نفر تجاوز کرده و مشمول مقررات هیچک از مواد فوق نباشند مادام که حال بدین مشوال است از خدمت زیر پرچم موقتاً معاف خواهند بود و بمحض اینکه عائله تحت الکفاله آنها تقلیل پیدا کرد مشمول مقررات ماده ۶۴ میگردد بشرط آنکه سن متکفل ازسی سال تجاوز نکرده باشد و در صورت تجاوز از اول ۳۱ سالگی پس از هشت ماه خدمت معاف و جزو ذخیره منظور خواهند بود

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۶۹ :

ماده ۶۹ - بطور کلی يك نفر از دو و سه پسر و دو نفر از چهار و پنج پسر مادامی که سایرین در خدمت زیر پرچم هستند معاف خواهند بود

تبصره ۱ - بمنظور اجرای این قانون سن بلوغ برای دختر و پسر هیجده سال تمام محسوب میشود

تبصره ۲ - مشمولین متکفل بایستی عین یا رو نوشت مصدق از اوراق شناسنامه عائله تحت الکفاله خود را پیوست با استشهاد مصدق عملی بحوزه های سرباز گیری تسلیم نمایند

تبصره ۳ - فقط صحیح هويت امضاء کنندگان استشهاد در شهرها از طرف شهرداری و در دهستانها بوسیله ائمه یا مهابدان باید مؤرد گواهی واقع شود

تبصره ۴ - وضعیت مشمولین این ماده بایستی از طرف حوزه های سرباز گیری بوسیله مأمورین مربوطه یا مأمورین شهرداری و ائمه محل تحت تحقیق واقع و نتیجه بازرسی با برگهای شناسنامه و استشهاد دقیقاً تطبیق شود

تبصره ۵ - متکفلی که مطابق قانون مصوبه ۳۰ شهریور ماه ۱۳۱۰ از خدمت سربازی معاف بوده اند

چنانچه در تاریخ اجرای این قانون پنجسال دوره تکفل آنها منقضی شده باشد مشمول تبصره ماده ۱۶ قانون نامبرده بوده و بایستی چهار ماه خدمت نمایند

تبصره ۶ - هیچک از مقررات این فصل شامل حال مشمولینی که دارای گواهی نامه تحصیلی دوره متوسطه و بالاتر میباشد نخواهد بود

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۷۰

فصل دهم - دانش آموزان

ماده ۷۰ - اشخاصی دانش آموز نامیده میشوند که در یکی از آموزشگاه های ملی یا دولتی (داخله یا خارجه) رسماً اشتغال به تحصیل داشته باشند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۷۱

ماده ۷۱ - رسمیت جریان تحصیل منوط به تصدیق و گواهی نامه ایست که از طرف وزارت معارف به دانش آموزان داده خواهد شد

رئیس - موافقین بر خیزند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۷۲

ماده ۷۲ - دانش آموزان دوره دوم دبیرستان ها و دانشجویان آموزشگاههای عالی چنانچه در حین تحصیل بسن مشمولیت میرسند تا موقتی که تحصیلات خود را در دبیرستان و دانشگاهها ادامه میدهند از احضار بخدمت معاف هستند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۷۳

ماده ۷۳ - کلیه دانش آموزان و دانشجویان مشمول بمنحصر ترك یا فراغت از تحصیل احضار و بدون رعایت مدارج تحصیلی دوسال خدمت زیر پرچم را انجام خواهند داد کسانیکه دوره تحصیلات آنها کمتر از دوره کامل متوسطه باشد مشمول مقررات مربوط به سایر افراد خواهند بود

کسانیکه دوره تحصیلات آنها مطابق دوره کامل

ماده ۷۸ - دانشکده افسری احتیاط هر ساله در اول مهرماه در تهران تشکیل و دوره آن يك سال است رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده ۷۹

ماده ۷۹ - افراد نام برده در ماده ۷۶ از تساریج معرفی بدانشکده افسری ناخاتمه دوره دانشکده تابع مقررات عمومی دانشکده افسری احتیاط بوده و طبق برنامه مخصوص تعلیمات لازمه را طی خواهند نمود رئیس - موافقین بر خیزند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۸۰

ماده ۸۰ - حقوق دانش آموزان دانشکده افسری احتیاط در مدت دوازده ماه اولیه مطابق حقوق سایر افراد وظیفه میباشد و پس از خاتمه دوره دانشکده حقوق پایه مصوبه را دریافت خواهند داشت

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۸۱

ماده ۸۱ - دانش آموزان دانشکده افسری احتیاط پس از خاتمه دوره دانشکده چنانچه از عهده امتحانات خروجی برآیند طبق فصل پنجم قانون ترفیعات بدرجه افسری نایل میگرددند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۸۲

ماده ۸۲ - چنانچه افسران وظیفه در خدمت بی علائقی نشان داده و یا بی انضاطی و سستی از آنان مشهود گردد برای هر دفعه ارتکاب بانظر ستاد ارتش از سه ماه تا یکسال خدمت آنها تمدید میگردد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۸۳

ماده ۸۳ - افسران وظیفه پس از خروج از دانشکده با نظر ستاد ارتش به نسبت احتیاجات بقسمتهای ارتش تقسیم میگرددند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۸۴

متوسطه و بیشتر باشد جهت تشکیل کادر افسری احتیاط اختصاص خواهند داشت در حق این مشمولین مطابق ماده ۸۶ عمل و انتخاب شدگان یکسال در دانشکده افسری احتیاط و یکسال در صف خدمت خواهند نمود

رئیس - آقایانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۷۴

ماده ۷۴ - از تاریخ اجرای این قانون مشمولینی که در دانشکده افسری احتیاط و بنگاههای بهداری و دام پزشکی ارتش مشغول طی تعلیمات مقرره میباشد و افسران وظیفه ایکه خدمت زیر پرچم خود را انجام می دهند از حیث مدت خدمت تابع مقررات ماده بالا خواهند بود

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۷۵

فصل یازدهم - کادر افسری احتیاط و ذخیره

ماده ۷۵ - کادر افسری احتیاط از روی صورتهای اسامی ارسالی از وزارت معارف تشکیل میگردد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۷۶

ماده ۷۶ - دارندگان گواهی نامه تحصیلات متوسطه و عالی که جهت کادر افسری احتیاط و ذخیره اختصاص یافته در اول مهرماه هر سال به دانشکده افسری احتیاط اعزام و معرفی میگرددند

تبصره - پزشکان و دام پزشکان و دوا سازان و دندانسازان مشمول مقررات ماده فوق نبوده و تابع مقررات فصل دوازدهم این قانون خواهند بود

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۷۷

ماده ۷۷ - اعزام و معرفی مشمولین ماده فوق بدانشکده افسری احتیاط از روی تقدم تاریخ ولادت به عمل آمده و آنهائی که از خارجه و یا سایر نقاط کشور به مرکز آمده اند بر سایرین نیز حق تقدم خواهند داشت

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۷۸

ماده ۸۴ - افراد وظیفه که خدمت زیر پرچم خود را مانند افراد عادی خاتمه داده و بعداً بختامه تحصیلات و اخذ گواهی نامه متوسطه یا عالی نایل آیند و بخواهند جزء کادر افسری احتیاط محسوب گردند مشمول مقررات این فصل خواهند بود

رئیس - موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۸۵

ماده ۸۵ - افسران وظیفه و احتیاط در صورت تمایل بادامه خدمت داوطلب در ارتش پس از طی سال دوم دوره دانشکده افسری افسر داوطلب شناخته شده و تابع مقررات عمومی ارتشی خواهند بود

تبصره - مدت تحصیل در سال دوم دانشکده با استفاده از حقوق درجه بوده ولی هزینه آنها در دانشکده از حقوق آنها محسوب خواهد شد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر برخواستند)
تصویب شد . ماده ۸۶

ماده ۸۶ - دارندگان گواهی نامه که بختامه ادواز تحصیلی متوسطه و عالیه موفق شده اند در موقع انجام خدمت زیر پرچم برای دخول بدانشکده افسری احتیاط بایستی شرایط زیر را دارا باشند

الف - در موقع معرفی از طرف وزارت معارف راجع باستعداد و قابلیت و ذوق نظامی و همچنین وضعیت اخلاقی دارای گواهی نامه مخصوص باشند

ب - از نظر جسمانی و تناسب اندام (که با معاینه متخصصین پزشکی منتخب از طرف ستاد ارتش تشخیص داده میشود) قبضه بدنی نداشته و کاملاً سالم باشند

ج - پس از معرفی جهت انجام خدمت وظیفه بوسیله یک هیئت نظامی تحت آزمایش واقع و مطابق برنامه تعلیمات نظامی وزارت معارف از عهده امتحانات لازمه برآیند
تبصره - مشمولینی که در هر یک از مراحل سه گانه بالا مردود شوند جهت دو سال خدمت عادی معرفی و آنهایی که دارای شرایط مقرر باشند روزاً اولی مهترام

هر سال بدانشکده افسری احتیاط اعزام و معرفی میگردند
رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۸۷

ماده ۸۷ - تجدید ادوار تحصیلی دانشجویان دانشکده افسری احتیاط جزء مدت خدمت آنها محسوب نشده و فقط یک دوره آن جزء مدت خدمت زیر پرچم محسوب و برای طی یکسال بقیه مدت زیر پرچم بدون درجه بصف اعزام میگردند

تبصره - تجدید ادوار تحصیلی دانشکده افسری احتیاط از دو دوره تجاوز نخواهد کرد

رئیس - موافقین برخیزند (بیشتر برخواستند)
تصویب شد - ماده ۸۸

ماده ۸۸ - افسران وظیفه و احتیاط و ذخیره چنانچه در هر یک از مراحل خدمتی شئون و خصایص افسری را از دست داده و فاقد صلاحیت گردند بقیه مدت خدمت را در کلیه مراحل با درجه سربازی ادامه داده و از کادر افسری خارج خواهند شد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۸۹

فصل دوازدهم - پزشکان - داندانسانان

ماده ۸۹ - مشمولین نام برده در این فصل در امور تخصصی خود مورد استفاده واقع و جزو کادر مربوطه منظور خواهند شد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر برخواستند)
تصویب شد . ماده ۹۰

ماده ۹۰ - مشمولین نام برده در این فصل بمحض اینکه از طرف وزارت معارف معرفی شدند پزشکان و داندانسانان و داندانسانان بوسیله اداره بهداشت ارتش و دام پزشکان بوسیله اداره دام پزشکی ارتش بخدمت اعزام و در محلهای معینه از طرف ستاد ارتش کمارده میشوند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخواستند)
تصویب شد . ماده ۹۱

ماده ۹۱ - افراد نام برده در ماده فوق در ضمن انجام دوازده ماه خدمت اولیه تعلیمات لازمه را فرا گرفته و پس از انقضاء مدت مزبور چنانچه از عهده امتحانات مقرر برآیند بدرجه افسری نائل والا دوازده ماه خدمت اولیه آنها تجدید خواهد شد

رئیس - موافقین برخیزند (عده زیادی قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۹۲

ماده ۹۲ - افراد نام برده در این فصل در دوازده ماه خدمت اولیه مثل سایر سربازان وظیفه بوده ولی چنانچه بمأموریت خارج از منطقه مربوطه (جز مرکز) اعزام شوند هر ماه مطابق حقوق یک نفر ستوان سوم مدد معاش در حق آنها پرداخت خواهد شد

تبصره - برای تعیین منطقه مربوطه محل اقامتگاه قانونی مشمولین معتبر خواهد بود

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۹۳

ماده ۹۳ - افراد نام برده در این فصل مشمول مقررات مواد ۸۲ و ۸۶ و ۸۷ و ۸۸ این قانون خواهند بود

رئیس - آقایانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۹۴

فصل سیزدهم - اجرای مراسم سربازگیری
ماده ۹۴ - مجالس سربازگیری در پانزدهم فروردین ماه هر سال در مراکز حوزه ها تشکیل و افتتاح میگردد
تبصره ۱ - در صورتیکه تشکیل مجلس سربازگیری در مدت مقرر ضمن ماده ۵۶ در کلیه کشور مقدور نباشد مناطق و حوزه های سربازگیری مکلف میباشند بمحض تهیه مقدمات در طول سال تشکیل داده و وضعیت مشمولین را طوری رسیدگی نمایند که بسال بعد موقوف نشود

تبصره ۲ - در سال ۱۳۱۷ استثنائاً مجالس سربازگیری در ۱۵ مهرماه تشکیل و افتتاح میگردد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخواستند)
تصویب شد . ماده ۹۵

ماده ۹۵ - در اولین ساعت افتتاح مجلس سربازگیری فرمان همایونی از طرف رئیس مجلس قرائت و با ایراد نطق مختصری دایر بمنویات خاطر خطیر شاهانه و فواید خدمت سربازی مجلس را افتتاح مینماید

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۹۶

ماده ۹۶ - رئیس مجلس مقررات مربوطه به کسانیرا که مطابق این قانون ممکن است از خدمت نظامی دانند یا موقتاً معاف گردند شرح میدهد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخواستند)
تصویب شد . ماده ۹۷

ماده ۹۷ - اسامی اشخاصی که در آن سال بخدمت سربازی دعوت شده اند مطابق دفاتری که حوزه های سربازگیری از روی مدارک و دفاتر آمار استخراج نموده اند باید يك يك بصدای بلند خوانده شود و مطابق مقررات این قانون در حق حاضرین و غائبین عمل شود
رئیس - آقایانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۹۸

ماده ۹۸ - باطلاعاتی که طبق اظهار مشمولین یا نمایندگان آنها در موقع رسیدگی و اسم نویسی اظهار شده ضمن دفاتر شناسنامه خود آنها و دفتر اسامی حوزه ها ثبت شده دقیقاً رسیدگی و نتیجه تشخیص (صحت و سقم) و نظریه مجلس سربازگیری در ستون مربوطه (برکهای شناسنامه - دفاتر حوزه ها - صورت مجلس سربازگیری) قید و امضاء میشود

تبصره ۱ - کسانیکه مطابق ماده ۲ این قانون در سنین مشمولیت بوده و در صفحه مخصوص برگهای شناسنامه آنها از طرف مأمورین رسیدگی و مجالس سربازگیری نتیجه بررسی و رأی مجلس سربازگیری ذکر نشده باشد هیچک از ادارات و دستگاههای دولتی و شهرداریها و ملی (اعم از رسمی و غیر رسمی) مجاز

باستخدام و قبول عضویت آنها در هیچ کاری نخواهند بود و گماردن این قبیل اشخاص بهرگونه خدمتی بکلی ممنوع است و بآنان نیابتی اجازه مسافرت داده شود.

تبصره ۲ - کسانی که برکهای شناسنامه آنها حاکی از اجراز عنوان سربازی میباشد بایستی دارای دفترچه خدمت نظامی و با برگ آماده بخدمت باشند والا مشمول مقررات تبصره بالا خواهند بود.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر بر خاستند)
تصویب شد . ماده ۹۹

ماده ۹۹ - مشمولینی که در موقع رسیدگی وایتم نویسی اساساً خود را سرباز بلا مانع معرفی نموده اند محتاج رسیدگی نبوده و بایستی فوراً رأی سربازی آنها از طرف مجلس صادر و جهت انجام خدمت معرفی شوند.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب بر خاستند)
تصویب شد . ماده ۱۰۰

ماده ۱۰۰ - مجالس سربازگیری بایستی بامراجعه بسوابق و بررسی در وضعیت هر یک از مشمولین که قبلاً رسیدگی شده بدون تأخیر رأی خود را به پرونده های مربوطه ضمیمه نمایند.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۰۱

ماده ۱۰۱ - مشمولینی که بواسطه مسافرت و یا کسالت و علل دیگر حاضر نشده و نماینده فرستاده باشند از نماینده آنها تحقیقات لازمه بعمل آمده علل عدم حضور و وضعیت آنها در مقابل اسامی مربوطه تکرر و مطابق مقررات این قانون درباره آنها رفتار میشود.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر بر خاستند)
تصویب شد . ماده ۱۰۲

ماده ۱۰۲ - در صورت بروز اختلاف آراء بین اعضاء مجلس سربازگیری رأی اکثریت قاطع خواهد بود و در صورت تساوی تعداد رأی دهندگان رأی

قسمتی که رئیس با آن موافقت نموده قابل اجرا می باشد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۰۳

ماده ۱۰۳ - پس از خاتمه رسیدگی بوضعیت کلیه مشمولین حاضر و موضوع کردن معافها سربازشدگان به نسبت احتیاج از روی شماره ترتیب اسامی بسربازخانه اعزام و بمآزاد برگ آماده بخدمت داده میشود تا در اولین موقع احتیاج بسربازخانه فرستاده شوند.

رئیس - آقایانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (بیشتر بر خاستند) تصویب شد . ماده ۱۰۴

ماده ۱۰۴ - پس از ختم عملیات مجالس سربازگیری صورت مجلس در چهار نسخه نوشته شده و کلیه اعضاء امضاء مینمایند یک نسخه از صورت مجلس بوزارت داخله و یک نسخه بداره نظام وظیفه عمومی ارسال و یک نسخه در دفتر حوزه سربازگیری و یک نسخه در دفتر لاریس مجلس سربازگیری بایگانی میشود.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۰۵

ماده ۱۰۵ - بلافاصله بعد از خاتمه مجلس سربازگیری حوزه های سربازگیری موظفند توضیحات لازمه راجع به مشمولین متوفی را در دفاتر مربوطه ذکر نموده و راجع بجلب غائبین و فراریان مطابق مقررات این قانون اقدام و عمل نمایند.

رئیس - آقایانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (بیشتر بر خاستند) تصویب شد . ماده ۱۰۶

فصل چهارم - مشمولین مقیم خارجه

ماده ۱۰۶ - نمایندگان سیاسی و قسولی دولت شاهنشاهی ایران مقیم خارجه بایستی دفتری جهت ثبت اسامی کلیه اتباع ایران مقیم حوزه مأموریت خود تهیه نموده و از روی مدارک صحیحه تنظیم نمایند.

تبصره - در دفتر مزبور بایستی بطور خلاصه تاریخچه انفرادی هر یک از اتباع ذکور دولت شاهنشاهی

از حیث (هویت کامل - تاریخ تولد - مشاغل - مدت توقف - تاریخ عزیمت از ایران - تعداد عائله و میزان درآمد و سرمایه در خارجه و در ایران) درج شود.

رئیس - موافقین با این ماده برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۲۰۷

ماده ۱۰۷ - به مشمولینی که فاقد برگ شناسنامه بوده و یا آنتهایی که جدیداً متولد میشوند بایستی از طرف مأمورین مذکور در ماده ۱۰۶ مطابق مقررات قانون آمار و ثبت احوال برگ شناسنامه داده شود.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب بر خاستند)
تصویب شد . ماده ۱۰۸

ماده ۱۰۸ - نمایندگان دولت شاهنشاهی مقیم خارجه انجام وظایف مجلس سربازگیری را در حوزه مأموریت خود نسبت باتباع ایران عهده دار خواهند بود.

رئیس - موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۰۹

ماده ۱۰۹ - در اول فروردین ماه هر سال بمحض اینکه فرمان همایونی دایر باحضر مشمولین شرف صدور یافت بوسیله وزارت امور خارجه تلگرافاً بنمایندگان مقیم خارجه ابلاغ میگردد.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۱۰

ماده ۱۱۰ - نمایندگان دولت شاهنشاهی بمحض استحضار از فرمان همایونی با مراجعه بدفاتر خود که مبیایستی اسامی مشمولین هر سال دقیقاً طبقه بندی شده باشد مشمولینی را که در آن سال فرمان همایونی دایر به احضار آنان شرف صدور یافته به سفارت خانه یا قسولگری دعوت مینمایند.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۱۱

ماده ۱۱۱ - رسیدگی بوضعیت هر یک از مشمولین بایستی مطابق مقررات این قانون در مجلسی که تحت

ریاست نماینده دولت باحضور نماینده نظامی و پزشک و یک یا دو نفر دیگر از اعضاء سفارتخانه یا قسولگری و دو نفر از اتباع مطلع با انتخاب نماینده دولت تشکیل میگردد بعمل آید.

تبصره - عضویت هر یک از اشخاص نامبرده در این ماده منوط بقبول آنها در محل است.

رئیس - آقایانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (بیشتر بر خاستند) تصویب شد . ماده ۱۱۲

ماده ۱۱۲ - مشمولینی که سرباز بلا مانع تشخیص داده شوند بایستی بطرف ایران حرکت داده شوند و اسامی و سوابق و مدارج تحصیلی آنها نیز مشروحاً بمرکز گزارش شود.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب بر خاستند)
تصویب شد . ماده ۱۱۳

ماده ۱۱۳ - مشمولینی که از خارجه بایران عازم میشوند چنانچه از ایران برگ شناسنامه گرفته باشند (باستثناء آنها انیکه دارای گواهی نامه متوسطه و عالی هستند) بایستی در محل اخذ برگ شناسنامه بخدمت معرفی شوند و چنانچه از نمایندگان ایران در خارجه برگ شناسنامه اخذ کرده باشند باید خدمت خود را در قسمت های مرکزی انجام دهند.

تبصره ۱ - انجام خدمت مشمولینی که دارای گواهی نامه میباشند تابع مقررات فصل ۱۱ و ۱۲ این قانون خواهند بود.

تبصره ۲ - چنانچه مشمولین نامبرده در این ماده بواسطه محظوظات و فوائدی مایل بانجام خدمت در منطقه مربوطه نباشند میتوانند انجام خدمت زیر پرچم خود را در یکی از قسمت های یادگان مرکز استدعا نمایند.

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر بر خاستند)
تصویب شد . ماده ۱۱۴

ماده ۱۱۴ - اسامی مشمولین بی بضاعتی که بتصدیق نمایندگان دولت شاهنشاهی قادر بتهیه هزینه مسافرت خود بایران نباشند بایستی مشروحاً بمرکز گزارش شود.

رئیس - آقای اوحدی

اوحدی - در ماده ۱۱۴ بیان مقدمه شده ولی ذکر آن از نتیجه نشده باین جهت بقیده بنده این ماده ناقص است . بی بضاعتی مشمول مقیم خارجه معین ، راپرت دادن و گزارش دادن نماینده دولت معین ، این دو مقدمه نتیجه چیست ؟ نتیجه اش معلوم نیست در مواد دیگر هم اشاره باین نتیجه ندارد نه مواد گذشته و نه مواد آینده که تکلیف این مشمول بی بضاعت مقیم خارجه چه خواهد بود گزارش میدهد بوسیله وزارت امور خارجه البته نماینده سیاسی دولت ایران گزارش میدهد محل هزینه این مشمول بی بضاعت را وزارت خارجه از کجا معین کند از بودجه خود وزارت خارجه یا از بودجه وزارت مالیه یا از بودجه وزارت جنگ از کجا معلوم شود اینها هیچکدام اینجا معین نشده است که از چه محلی این هزینه داده میشود باین جهت بنده برای رفع این قصه يك عبارت خیلی مختصری را برای اصلاح این ماده پیشنهاد کردم اگر آقای وزیر عدلیه توجهی فرمایند تصور میکنم بموقع نباشد که این اصلاح را قبول فرمایند

رئیس - پیشنهاد آقای اوحدی قرائت میشود :

ماده ۱۱۴ - اسامی مشمولین بی بضاعتی که بتصدیق نمایندگان دولت شاهنشاهی قادر به تهیه هزینه مسافرت خود بایران نباشند بایستی مشروحاً بمرکز گزارش شود تا طبق دستور مرکز وسائل اعزام مشمول نام برده بایران معین گردد

وزیر عدلیه - این جمله که اضافه کرده اند از بدیهیات است و بدیهیات را در قانون نمی نویسند

رئیس - آقای زوار

زوار - بنده هم همان اظهارات آقای وزیر عدلیه را خواستم تأیید کنم این مطلبی را که آقای اوحدی توضیح دادند و اضافه کردند در ماده بنظر بنده این اندازه ها اهمیت ندارد زیرا سوابق هم دارد قبلاً گزارش داده میشود وقتی که گزارش داده شد البته از طرف

وزارتخانه مربوطه اقدام خواهد شد و تصور میکنم اضافه کردن جمله پیشنهادی آقای اوحدی چیز زائدی خواهد شد

رئیس - آقای اوحدی با پیشنهاد چه میکنید استرداد میکنید یا رأی بگیریم
اوحدی - مسترد میکنم

رئیس - موافقین با ماده صد و چهارده قیام نمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده صد و پانزده

ماده ۱۱۵ - مشمولینی که بایران عزیمت مینمایند بایستی از نمایندگان دولت شاهنشاهی مطابق مندرجات ماده ۱۰۶ معرفی نامه رسمی در دست داشته باشند

رئیس - موافقین برخیزند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۱۶

ماده ۱۱۶ - مشمولینی که در حین عبور از مرز دارای معرفی نامه رسمی نباشند بایستی خود را بنزدیکترین حوزه سربازگیری معرفی نموده و وضعیت آنها مطابق مقررات قانون در همان حوزه تحت رسیدگی قرار داده شود

رئیس - موافقین قیام نمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۱۷

ماده ۱۱۷ - مشمولین مقیم خارجه چنانچه در موقع مقرر جهت انجام خدمت خود را معرفی نموده باشند تا اول فروردین ماه چهل و شش سالگی در هر موقع و در هر سنی که بایران مراجعت نمایند بایستی خدمت مقرر در انجام داده و مطابق مقررات فصل نوزدهم این قانون در حق آنها رفتار شود

رئیس - موافقین قیام نمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۱۸

فصل پانزدهم - طرز اجرای مراسم سوگند

ماده ۱۱۸ - کلیه مشمولینی که بافتخار انجام خدمت سربازی نایل میشوند بایستی نسبت بشاهنشاه و میهن سوگند وفاداری یاد نمایند

رئیس - موافقین برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۲۱۹

ماده ۱۱۹ - انجام مراسم سوگند بایستی پس از طی دوره تعلیمات اولیه در مقابل پرچم هنگی بعمل آید
رئیس - موافقین برخیزند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۲۰

ماده ۱۲۰ - طرز اجرای مراسم سوگند بدین ترتیب خواهد بود که بایستی سربازان هر واحد جملات زیر را کلمه بکلمه با فرمانده خود تکرار کنند
سوگند نامه

من در پیشگاه خداوند قسم یاد میکنم که در انجام وظایف مقدس سربازی وفاداری نسبت باعلیحضرت همایون شاهنشاهی و میهن خود قصور و گوناهی نکرده و آماده ام در هر موقع با ثبات جان خود وفاداری باین سوگند و پیمان را عملاً نشان دهم ،

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۲۱

ماده ۱۲۱ - پس از خاتمه مراسم سوگند سرود ملی خوانده شده و سلام شاهنشاهی نواخته میشود

رئیس - موافقین برخیزند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۲۲

فصل شانزدهم - احضار تعلیماتی و تجهیز
ماده ۱۲۲ - احضار طبقات صنوف و قسمتهای مختلفه مشمول مقررات ماده ۲۶ این قانون خواهد بود
رئیس - آقایانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۲۳

ماده ۱۲۳ - کلیه سربازانی که دوره خدمت زیر پرچم خود را بی پایان رسانیده اند در چهار سال دوره احتیاط پس از سه سال اول در سال چهارم احتیاط یکمرتبه و در شش سال اول ذخیره هر دو سال یکمرتبه در سالهای دوم و چهارم و ششم و در بقیه سالها هر سه سال یکمرتبه در سالهای نهم و دوازدهم و پانزدهم بایستی برای مدت یکماه تجدید تعلیمات نظامی حاضر گردند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۲۴

ماده ۱۲۴ - احضار هر يك از طبقات شامل افسران و اگروهبانان آن طبقه نیز خواهد بود
رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۲۵

ماده ۱۲۵ - جز در مواقع بسیج عمومی حکم احضار سه ماه قبل از تاریخ حضور بوسیله آگهی منتشر میگردد
رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۲۶

ماده ۱۲۶ - حکم و آگهی احضار شدگان از طریق حوزه های نظام وظیفه بوسیله فرمانداران و کدخدایان و مأمورین امنیه و شهربانی ابلاغ و منتشر می گردد . و با احضار شدگان مقیم خارجه توسط نمایندگان شاهنشاهی ابلاغ میگردد

رئیس - آقایانیکه با این ماده موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۲۷

ماده ۱۲۷ - کدخدایان موظف میباشند آنها را که اسمشان در فهرست حاج واسله درج شده احضار نموده و ادار نمایند تا روز مقرر وسائل حرکت و ورود خود را بحمل جمع آماده نمایند و راجع بسایر احضار شدگانی که در محل نباشند ملزم میباشند از «کسان و آشنایان آنها تحقیقات وافی بعمل آورده تاریخ فوت و یا تاریخ غیبت و محل توقف و اشتغالات فعلی آنان را در مقابل اسامی مربوطه بطور صریح ذکر نموده بنزدیکترین رئیس شهربانی و یا فرمانده امنیه تسلیم نمایند که بلافاصله جهت حوزه مربوطه ارسال شود

بصره - در خارجه اجرای مقررات بالا به عهده نمایندگان دولت شاهنشاهی خواهد بود

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۲۸

ماده ۱۲۸ - طبقاتی که در موقع بسیج عمومی احضار میگرددند موظفند پس از اینکه اعلامیه احضار

به محل آنها رسید در ظرف بیست و چهار ساعت حرکت نموده به مرکز حوزه سربازگیری و پاساژخانه و قونسولخانه خود حاضر شوند

رئیس - آقایانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۲۹

ماده ۱۲۹ - طبقاتی که موقع احضار در خارجه متوقف هستند باید بوسایل مقتضی از قبیل آگهی در روزنامه یا ابلاغ اقرادی از طرف سفارت یا قونسولخانه ها از جریان احضار خود آگاهی یافته جهت دریافت گذر نامه در سفارتخانه یا قونسولخانه مربوطه حاضر شوند

رئیس - آقایانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۳۰

ماده ۱۳۰ - اشخاصی که در موقع بسیج عمومی احضار میگرددند چنانچه برای انجام امورات شخصی در غیاب خود محتاج نمایند - وکیل و شخص ثالث باشند هرگونه وکالت نامه که در حضور رئیس دفتر سربازگیری و بیما افسر امنیه و شهربانی نوشته باشد و از طرف مأمورین نامبرده نیز گواهی شده باشد از هر گونه هزینه معاف بوده و در نزد مراجع و مقامات مادامی که نویسنده آن تحت تجهیز است اعتبار وکالت نامه رسمی را خواهد داشت

رئیس - موافقین با این ماده قیام فرمایند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۳۱

ماده ۱۳۱ - برای بیمارانی که قادر بر حرکت نباشند بایستی گواهی نامه و استشهاد معتبر با گواهی شهربانی یا امنیه بمرکز حوزه مربوطه با تعیین نوع مرض فرستاده شود که بلافاصله از طرف حوزه پزشک بازرسی جهت رسیدگی به وضعیت فرد فرد بیماران اعزام گردد

رئیس - آقایانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۳۲

ماده ۱۳۲ - به نفرانی که موقع احضار در خارج از حوزه مربوطه سکنی دارند (اعم از خارجه یا داخله)

ز - نفراتی که در خدمات ارتش هستند
تبصره ۱ - مواعیکه حضور هر يك از معاف شدگان مندرجه در بالا ضرورت حاصل کند تصریحاً در احکام صادره قید میشود

تبصره ۲ - کسانیکه در موقع احضار تعلیماتی در خارجه بوده و بنا بگواهی سفارت یا قونسولخانه حضور آنها در موعد مقرر غیر میسر و قابل تعویق باشد در سال بعد بدون هیچگونه عذری باید در تعلیمات طبقه بعدی شرکت نمایند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۳۶

ماده ۱۳۶ - بجای نفرات احتیاط و ذخیره مستخدمی که در احضار تعلیماتی و وهله اول بسیج مطابق مقررات ماده بالا معاف میگرددند بایستی فوراً از طرف وزارتخانه مربوطه جانشین تعیین و در نظر گرفته شود تا در موقع احضار بعدی مانعی برای حضور و شرکت آنها در بین نباشد مگر در مواردی که فرمان مخصوص صادر شده باشد

رئیس - موافقین با این ماده برخیزند (بیشتر نمایندگان قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۳۷

ماده ۱۳۷ - اشخاصی که بخدمت احضار نمی گردند موظفند نسبت باسلاف و اولاد و زنان و برادران و خواهران سربازانی که متکفل عائله بوده از ده یا محل آنها برای مدت بیش از یکماه و نیم احضار شده اند از تاریخ دخول احضار شدگان بخدمت الی روز بختنامه خدمت مساعدت و همراهی نمایند و اولیای امور شهرداری های محلی و کدخدایان بایستی اجرای منصفانه این مقررات را عهده دار شده و در انجام آن مراقبت کامل معمول دارند

تبصره ۱ - بخانواده فراریان و متخلفین هیچگونه کمک و همراهی نباید معمول شود

تبصره ۲ - در موقع بسیج بنگاه های ملی

و شهرداری ها نیز بایستی در همراهی و کمک مادی به عائله احضار شدگان لازمه مساعدت و معاضدت را بعمل آورند

رئیس - موافقین با این ماده قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۳۸

ماده ۱۳۸ - نفراتی که در خدمت ادارات دولتی یا عمومی و غیره بوده و مشمول موارد معافیت نیستند بایستی سه روز قبل از تاریخ احضار و حرکت از خدمت مربوطه موقتاً معاف گردند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۳۹

ماده ۱۳۹ - طبقات احضار شده با ارائه کتابچه نظامی و دفتر خدمت وظیفه برای حضور در محل تجمع از پرداخت هزینه راه آهن و کشتی در داخله کشور معاف خواهند بود

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۴۰

ماده ۱۴۰ - طبقات احضار شده جهت تجدید تعلیمات آنانکه جزو ادارات و بنگاهها هستند در مدت احضار موقت حقوق خود را از ادارات و بنگاههای مربوطه دریافت خواهند نمود و آنهایی که دارای مشاغل آزاد هستند بر طبق مقررات مالی ارتش از قسمت های مربوطه مأخوذ خواهند داشت

رئیس - موافقین قیام نمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۴۱

ماده ۱۴۱ - در مواقع بسیج بطور کلی حقوق و هزینه احضار شدگان بمهده ارتش خواهد بود

رئیس - آقایانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۴۲

فصل هفدهم - تمیز سن
ماده ۱۴۲ - بطور کلی سن اشخاص تابع مصراحت بر گهای شناسنامه آنها خواهد بود

بایستی بمحض انتشار آگهی از طرف کسان و خویشان آنها جریان احضار باسرع وسائل اطلاع داده شود که در راس موعد مقرر بمحل معینه حاضر شوند
رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۳۳

ماده ۱۳۳ - کلیه افراد احتیاط و ذخیره بایستی بدفعاتی که در این قانون تصریح شده در تجدید تعلیمات شرکت نمایند و چنانچه در هر يك از دفعات احضار بعمل موجهی در حضور و شرکت آنها تعویق حاصل شود بایستی در سنوات آتی با طبقات بعدی بمنظور طی تعلیمات مقرر احضار و شرکت نمایند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۳۴

ماده ۱۳۴ - بطور کلی در مواقع احضار و بسیج محل تجمع افراد هر حوزه مراکز حوزه های مربوطه بوده و بایستی احضار شدگان خود را بدینتر سربازا گیری همان محل معرفی نمایند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۳۵

ماده ۱۳۵ - افراد احتیاط و ذخیره زیر از احضار برای تجدید تعلیمات و وهله اول بسیج معاف میباشند
الف - بیمارانی که قادر بحرکت و انجام تعلیمات نباشند

ب - زندانیان

ج - رؤسای دادگاهها - مأمورین سیاسی و قونسولی و سایر نمایندگان دولت شاهنشاهی در خارجه

د - شهر دارها و کدخدایان رسمی

ه - مدیران و آموزگاران دبستانها و آموزشگاههای فلاختی که به گواهی وزارت معارف تعیین جانشین جهت آنها مقدور نباشد و لااقل دارای یکسال سابقه خدمت در معارف باشند

و - کارگران فنی راه آهن بشرط آنکه لااقل سه ماه قبل از صدور حکم داخل در خدمت نامبرده شده باشند

رئیس - موافقین برخیزند (بیشتر قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۴۳

ماده ۱۴۳ - چنانچه در موقع رسیدگی و اسم نویسی مندرجات برگهای شناسنامه باسن حقیقی مشمولین مطابق بنظر نرسیده و یا اختلاف فاحش کوچکتر یا بزرگتر از سنین مشمولیت تشخیص داده شوند بایستی موضوع در مجلس سربازگیری مطرح شده و چنانچه مورد تأیید واقع گردد پرونده امر به هیئت تجدید نظر مراجعه و رأی قاطع هیئت مذکور در محل مخصوص برك شناسنامه و در ستون دفاتر مربوطه قید شود این رأی قابل اعتراض نبوده ولی فقط از قطعه نظر مقررات راجع به نظام وظیفه مؤثر خواهد بود

تبصره - پرونده های موجود که روی جریان توق عمل شده و هنوز مطابق مقررات اولیه جریان آن خاتمه نیافته مشمول مقررات این ماده خواهد بود

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۴۴

ماده ۱۴۴ - هیئت تجدید نظر تحت ریاست یک نفر افسر ارشد بضمومت نمایندگان اداره آمار و ثبت احوال و نظام وظیفه و بهداری ارتش و دو نفر عضو نظامی با نظر ستاد ارتش تعیین و تشکیل میگردد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۴۵

ماده ۱۴۵ - قانون اصلاح ماده ۹ قانون ثبت احوال مصوب اول بهمن ماه ۱۳۱۲ نسخ میشود .

چنانچه سن اشخاص از لحاظ مشمولیت نظام وظیفه نظر باختلاف فاحش قیافه مورد اعتراض کمیسیون مرکب از نمایندگان نظام وظیفه و آمار و ثبت احوال و امنیه و شهربانی در هر حوزه اعم از مرکز و ولایات واقع شود رسیدگی با اعتراض مزبور در محل با حضور هیئتی مرکب از عالی ترین مأمور وزارت داخله یا نماینده او و نمایندگان عدلیه و ادارات نام برده بالا و يك نفر

پزشك بانتخاب نظام وظیفه و دو نفر از معتمدین محل بانتخاب هیئت مزبور بعمل خواهد آمد . تشکیل هیئت مزبور و تسلیم اعتراض به هیئت در صورت عدم تصادف با ایام تعطیل باید در ظرف ۴۸ ساعت بعمل آید

هیئت مذکور با حضور معترض علیه با اعتراض مذکور رسیدگی کرده و نظریه خود را بمعترض علیه ابلاغ و گزارش امر را پیوست پرونده رسیدگی بمركز ارسال خواهد داشت و در مركز پس از رسیدگی هیئت تجدید نظر نامبرده در ماده ۱۴۴ رأی صادره از هیئت مذکور قطعی و غیر قابل اعتراض است

تبصره ۱ - محل اعتراض نسبت برگهای شناسنامه سکه دهات و قصبات مراکز حوزه های اصلی میباشد
تبصره ۲ - حضور هر يك از نمایندگان معینه منوط بوجود ادارات مربوطه در محل خواهد بود

تبصره ۳ - معترض علیه چنانچه مدارك و اسنادی برای تأیید مندرجات برك شناسنامه خود داشته و در دسترس نباشد میتواند بمدت متناسبی كتاباً از هیئت محلی و تجدید نظر استمهال نماید

تبصره ۴ - پرونده های موجود که روی جریان بالا عمل شده و هنوز جریان آن ناتمام است مشمول مقررات این ماده خواهد بود

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۴۶

ماده ۱۴۶ - نسبت برگهای شناسنامه که قبل از تاریخ تصویب ماده ۹ اصلاح قانون اصلاحی ثبت احوال مصوب اول بهمن ۱۳۱۲ بموجب حکم قطعی عدلیه یا بموجب تجدید نظر مطابق ماده ۸ قانون ثبت احوال مصوب بیستم امرداد ۱۳۰۷ تصحیح شده

چنانچه جریان امر از لحاظ مشمولیت بر طبق مدارك متقنه مورد اعتراض کمیسیون مقرر در ماده ۱۴۵ واقع شود از تاریخ تصویب این قانون الی مدت ششماه ممکن است نسبت به احکام عدلیه بتوسط دادستان دادگاهی که حکم داده بآن دادگاه و نسبت به برگهاییکه مطابق ماده

بایستی فوراً مراتب به حوزه مربوطه نیز سابقه داده شود
رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند)
تصویب شد . ماده ۱۴۹

ماده ۱۴۹ - در مركز هر يك از حوزه ها و مناطق سربازگیری طبق تبصره ماده ۵۶ يك دادگاه اداری وجود خواهد داشت که تحت ریاست رؤسای مناطق و حوزه های سربازگیری بضمومت نمایندگان عالیترین مأموروزارت داخله و ثبت احوال محل و یک نفر پزشك نظامی تشکیل و بوضعیته باقی مانده امور سربازگیری رسیدگی خواهد شد

تبصره ۱ - در نقاطی که امنیه و شهربانی موجود است نمایندگان مربوطه نیز در دادگاه اداری عضویت خواهند داشت

تبصره ۲ - آراء دادگاه اداری باید کتبی و روی مدارك پرونده بوده و اعتبار آن بمنزله آراء مجلس سرباز گیری خواهد بود

تبصره ۳ - آراء مجالس سربازگیری و دادگاههای اداری قطعی بوده مگر اینکه در نتیجه شکایات معترضین و یا وصول گزارشات مأمورین صلاحیت دار و بااطلاعات موق بر حسب دستور ستاد ارتش تجدید نظر آن ضرورت حاصل کند که در این صورت پرونده های مربوطه بهر منطقه در دادگاه اداری متشکله در مركز آن منطقه با حضور رئیس منطقه و فرمانده پادگان یا نماینده او فقط برای يك مرتبه تجدید نظر خواهد شد و چنانچه قضیه قابل تعقیب جزائی تشخیص داده شود بدادگاه صلاحیت دار احاله میگردد

رئیس - موافقین قیام نمایند (اکثر قیام کردند)
تصویب شد . ماده ۱۵۰

ماده ۱۵۰ - کلیه تنبیهات و مجازات های مقرر در فصل نوزدهم این قانون پس از بررسی پرونده های مربوطه از طرف دادگاه های اداری در مركز مناطق و حوزه ها رسیدگی و آنچه که بموجب مصراحت فصل

۸ قانون ثبت احوال مصوب بیستم امرداد ۱۳۰۷ تصحیح شده بهیئت تجدید نظر مقرر در ماده ۱۴۴ اعتراضات كتاباً ارسال شود و هیئت تجدید نظر و دادگاهها بایستی در ظرف مدتی که از تاریخ اجرای این قانون از يك سال و نیم تجاوز نمایند بکلیه اعتراضات واصله مطابق مقررات مربوطه رسیدگی نماید و در صورتیکه اعتراضات وارد باشد حکم مجدد صادر خواهد شد حکم مجدد صادره قابل استیناف و تمیز نبوده و اداره آمار و ثبت احوال مکلف است برگهای شناسنامه معترض علیه را مطابق رأی قطعی هیئت تجدید نظر و حکم مجدد دادگاهها تصحیح نماید آراء مذکوره قطعی ولی فقط از حیث مقررات راجعه به نظام وظیفه مؤثر خواهد بود اعتراضاتی که بموجب قانون اصلاح ماده ۹ ثبت احوال مصوب اول بهمن ۱۳۱۲ توسط دادستانها با احکام دادگاه های عدلیه شده و تا تاریخ تصویب این قانون تکلیف آنها در دادگاه معلوم نشده است کان لم یکن خواهد بود و تعقیب آن موقوف باین است که مطابق این ماده اعتراض جدید بشود

رئیس - موافقین با ماده ۱۴۶ قیام فرمایند (بیشتر نمایندگان برخاستند)
تصویب شد . ماده ۱۴۷

فصل هیجدهم - وظایف حوزه های سرباز گیری
ماده ۱۴۷ - بطور کلی وسایل اجرای مقررات این قانون در هر حوزه سربازگیری بمهده رئیس آن حوزه خواهد بود

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۴۸

ماده ۱۴۸ - رؤسای حوزه های نظام وظیفه دار هستند که با اقدامات قانونی تمام قلمرو حوزه مربوطه را در هر سال حتماً از نظر سربازگیری عمل نمایند

تبصره - رسیدگی بوضعیته مشمولین و مقررات حوزه های دیگر نیز چنانچه محل اقامت خود را تغییر داده باشند بمهده حوزه محل اقامت خواهد بود منتها

مذکور مربوط به دادگاههای نظامی و یا عمومی باشد پرونده های مربوطه عیناً احاله و تصمیماتی که دادگاه اداری باید رأساً اتخاذ نماید بمنظور صدور تصویب نامه و دستور اجرا جهت فرمانده نظامی منطقه ارسال میگردد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۵۱

ماده ۱۵۱ - حوزه های سربازگیری موظفند جریان عمل را طوری تنظیم نمایند که قرات معینه در رأس مواعد مقرر خدمت احضار و وسائل ترخیص و برگها و مدارک آنها طوری پیش بینی و تنظیم شود که موجبات تأخیر جریان امور فراهم نگردد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخواستند)
تصویب شد . ماده ۱۵۲

ماده ۱۵۲ - در حوزه های سربازگیری دفاتر مربوطه باید به نحوی ترتیب داده شود که تاریخچه ادوار خدمتی کلیه نفرات حوزه مربوطه را بطور روشن نشان داده و کلیه تغییرات بطور واضح و دقیق در آن مصرح باشد و باید همیشه مندرجات دفاتر با واقعیت و وضعیت نفرات آن حوزه در هر موقع مطابق و بدون اختلاف باشد

رئیس - موافقین بر خیزند (اکثر قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۵۳

ماده ۱۵۳ - مأمورین آمار و کدخدایان هر حوزه مکلفند هر یک در موارد مربوطه هر موقع تغییراتی راجع با افراد حوزه مربوطه از لحاظ شهادت و فوت و فرار و مسافرت بخارجه و تغییر محل حاصل میگردد بلافاصله حوزه های سربازگیری را مطلع سازند که در دفاتر و پرونده های مربوطه عمل نموده و اقدامات لازم معمول دارند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۵۴

ماده ۱۵۴ - وضعیت و طرز عمل مناطق و حوزه های سربازگیری الاقل در هر سال یک مرتبه با اعزام بازرس از مرکز و یا از طرف فرمانده مربوطه تحت

د - اشخاصی که روی علت مزاج معالجات آنها برای مدت معینی بینگاههای بهداری کشوری مخول و در اجرای دستورات پزشکی تعلل نموده و یا اساساً مراجعه نموده اند که در این صورت برای تعیین مدت اضافه خدمت آنها تمام مدت معینه جهت معالجه مأخذ قرار داده میشود

ه - اشخاصی که روی علت مزاج احضار آنها به تمویق افتاده و در خانمه مدت مقرر جهت معالجه خود را معرفی نکرده باشند

تبصره ۱ - چنانچه لزوم ادامه معالجه مشمولین فقره (د - ه) از طرف شورای پزشکی تجویز شود پس از خانمه معالجه و بهبودی تنیه معینه باید در حق آنان اعمال شود

تبصره ۲ - مشمولینی که بموجب این ماده اضافه خدمت آنها بیش از چهار سال الزام گردد بایستی پس از انجام خدمت زیر برچم شش سال بخدمات ساختمانی و جاده سازی و امثال آن گمازده شده و پس از آن جزو افراد هم طبقه خود منظور گردند که در این صورت در تمام مدت شش سالی که مشغول انجام خدمات نامبرده هستند هزینه خوراک و پوشاک و منزل آنها با حقوقی که از حقوق معینه جهت افراد وظیفه تجاوز نکند بمعده وزارتخانه یا اداره خواهد بود که جهت خدمات آن اختصاص داده شده اند

رئیس - آقابانیکه موافقت دارند قیام فرمایند (بیشتر برخاستند)
تصویب شد . ماده ۱۵۷

ماده ۱۵۷ - مشمولین نظام وظیفه که تا کنون غائب بوده و بخدمت حاضر نشده اند و همچنین سربازانی که از خدمت فرار اختیار و تاحال مراجعت نکرده اند چنانچه تا ششماه بعد از تصویب این قانون شخصاً خود را معرفی نموده و خدمت مقرر را انجام دهند از هر گونه مجازات معاف خواهند بود

رئیس - آقابانیکه با این ماده موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۵۸

ماده ۱۵۸ - در مورد اشخاص زیر طبق مقررات مربوط به عا کک مات اداری وزارت خانه ها مجازات انتظامی اعمال میگردد :

۱ - اعضاء مجلس سربازگیری و مأمورین رسیدگی که در انجام وظائف محوله قصوری ورزیده و یا در جلسات مشکله بدون عذر موجه حاضر نشوند

۲ - مأمورین آمار و کدخدایانی که در انجام وظائف مقرر در ماده ۱۵۳ این قانون تأخیر و یا قصور کرده باشند

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخواستند)
تصویب شد . ماده ۱۵۹

ماده ۱۵۹ - پرونده مشمولین مقررات ماده ۱۵۶ و ۱۵۷ در دادگاه های اداری حوزه ها و مشمولین مقررات ماده ۱۵۸ در دادگاههای اداری مربوطه رسیدگی و رأی داده خواهد شد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۶۰

ماده ۱۶۰ - اشخاص زیر به ده الی ۳۰ روز زندانی قابل ابتیاع محکوم خواهند شد

الف - اشخاصی که مشمولین احضار شده جهت رسیدگی و اسم نویسی را عالماً عامداً استخدام نمایند قبل از آنکه بر گهای شناسنامه آنها از طرف مأمورین مربوطه نوشته شده باشد

ب - اشخاصی که مشمولین دعوت شده جهت اجرای مراسم سرباز گیری را عالماً عامداً استخدام نمایند قبل از آنکه نظریه مجالس سرباز گیری در بر گهای شناسنامه آنها ذکر شده باشد و چنانچه از طرف مجلس سرباز گیری نیز رای مربوطه قید شده باشد فقط در حال آماده بخدمت ارجاع شغل به آنان بلا مانع خواهد بود و الا چنانچه بر گهای شناسنامه حاکی از رأی سربازی و یا انقضای مدت آماده بخدمت باشد مرتکبین مشمول مقررات همین ماده خواهند بود

رئیس - موافقین بر خیزند (اغلب برخاستند)
تصویب شد . ماده ۱۶۱

بازرسی دقیق واقع و در صورت اقتضاء نیز در مواقع مختلفه بازرس اعزام میگردد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۵۵

فصل نوزدهم - تنبیهات

ماده ۱۵۵ - سربازانی که در موقع صلح مدت غیبت آنها در خدمت از پانزده روز متوالی تجاوز نماید فراری محسوب و پس از دست گیری جهت تعیین مجازات های زیر بداد گاههای نظامی تسلیم میگرددند

الف - برای دفعه اول فرار از تاریخ دستگیری تجدید خدمت زیر برچم با ششماه خدمت اضافی

ب - برای دفعه دوم فرار تجدید خدمت زیر برچم با یک سال خدمت اضافی

ج - برای دفعه سوم فرار بچهار سال خدمت زیر برچم محکوم خواهند شد

د - در صورتیکه ارتکاب به فرار از سه مرتبه تجاوز نمود مرتکبین آن مشمول مقررات تبصره ۲ ماده ۱۵۶ خواهد بود

تبصره - در موقع جنگ پنجروز غیبت فرار محسوب و چنانچه فرار از سربازخانه باشد مرتکبین به شش الی پانزده سال زندانی با اعمال شاقه و چنانچه در جبهه و خط آتش باشد باعدام محکوم و محاکمه مرتکبین در دادگاه نظامی زمان جنگ بعمل خواهد آمد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند)
تصویب شد . ماده ۱۵۶

ماده ۱۵۶ - غائبین زیر چنانچه دارای عذر موجه نباشند علاوه بر مدت خدمت زیر برچم مطابق دوبرابرایام غیبت محکوم با اضافه خدمت خواهند بود

الف - مشمولینی که در موقع رسیدگی و اسم نویسی حاضر نشده و یا تأخیر کرده باشند

ب - مشمولینی که در موقع اجرای مراسم سرباز گیری حاضر نشده و یا تأخیر کرده باشند

ج - کسانی که در موقع احضار تعلیماتی تأخیر نموده باشند

ماده ۱۶۱ - اشخاص زیر به يك الی دوماه زندانی قابل ابتیاع محکوم خواهند شد .

الف - اشخاصی که در موقع جنگ و بسیج نفقات آماده بخدمت و یا نفقات احتیاط و ذخیره احضار شده را غالباً عامداً بخدمت بپذیرند

ب - پزشکان موظف بهداری کشور که در معالجه و مداوای مشمولین معلول قصور نمایند

ج - کسانی که مطابق قانون موظف بنکاهداری و تأمین اعاشه عائله متکفلین بوده و بدون عذر موجه خودداری نغایند

د - کسانی که برای تثبیت تکفل اشخاص شهادت کذب داده باشند

ه - اشخاصی که نفقات فرزای از خدمت را غالباً عامداً استخفاف کرده باشند .

و - اشخاصی که در موقع جنگ و بسیج مطابق این قانون موظف بکمک و همراهی باعائله سربازان بوده و بدون عذر موجه خودداری نموده باشند .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (عده زیادی قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۶۲

ماده ۱۶۲ - چنانچه استخدام اشخاص نامبرده در دوماه بالا از طرف مقامات رسمی بعمل آمده باشد مجازات مقرر در حق رؤسای کارگزینی و آمر استخدام آنها معمول خواهد شد و انواع استخدام اعم از روزمزد و کنتراتی خدمات خصوصی یا عمومی یا اداری بطور کلی مشمول مقررات نامبرده خواهد بود

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۶۳

ماده ۱۶۳ - فراریان و یا کسانی که بخارج مسافرت نموده اند چنانچه مدت فرار و عدم حضور آنها بمحل خدمت بیش از یکسال بطول انجامید به ضبط کلیه اموال محکوم خواهند بود .

تبصره - اشخاص مشمول مقررات این ماده هر موقع حاضر شوند اموال آنها توسط دادگاه های عمومی مسترد

شده و در زمان صلح بوسیله دادگاه های اداری حوزه ها بمجازات مقرر در ماده ۱۵۶ محکوم خواهند شد

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۶۴

ماده ۱۶۴ - رسیدگی و اجرای مواد ۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲-۱۶۳ مربوطه بدادگاه های عمومی بوده و پرونده های مربوطه بموارد منظور از دادگاه های اداری مناطق و حوزه های سربازگیری نیز باید بدادگاه های عمومی احاله گردد .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (بیشتر برخاستند) تصویب شد . ماده ۱۶۵

ماده ۱۶۵ - در موقع جنگ و بسیج احضار شدگانی که بدون عذر موجه تأخیر حضور آنها در داخله بمراکز حوزه های سربازگیری و در خارجه بمراکز سفارت خانه ها و قونسولگری ها از ده روز تجاوز کند مشمول مقررات ماده ۱۶۳ گردیده و پس از حضور و دستگیری بدادگاه نظامی زمان جنگ تسلیم میگردند .

رئیس - موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد . ماده ۱۶۶

ماده ۱۶۶ - این قانون که مشتمل بر نوزده فصل و متضمن ۱۶۶ ماده و ۵۶ تبصره میباشد جانشین قانون خدمت نظام وظیفه عمومی مصوب ۱۶ خرداد ماه ۱۳۰۴ و ۳۰ شهریور ماه ۱۳۱۰ شمسی خواهد بود .

رئیس - مذاکره در کلیات ثانی است مخالفی نیست؟ (گفتند - خیر) رأی میگیریم بمجموع مواد این لایحه آقایان موافقین قیام نمایند (اکثر نمایندگان برخاستند) تصویب شد . آقای زوار

زوار - البته مقصود تظاهر نیست زیرا آنجا که عیان است چه حاجت به بیان است مقصود حق گزارى و قدر دانى است از يك قانونى که سعادت آتیه ملت ایران را بطور کامل تأمین خواهد کرد (صحیح است) در خاطر دارم (خوشبختانه آنموقع حاضر نبودم در مجلس) يك وقتى پشت این تریبون گفته شد از طرف

یکی از وزراء که امروز روز تاریکی و تاریخی ایران است شاید بیست و پنجسال سی سال پیش از این این حرف زده شده باشد . البته محل هم باقتضای زمان میمنت و غیر میمنت دارد یعنی سعادت و شقاوت نصیب محل هم می شود خیلی خوشوقت که عرض کنم از هفده سال باین طرف آنچه در پشت این تریبون گفته شده است همایش راجع بروشنائی و ترقیات ایران بوده است ترقیاتی که در ضمن این هفده سال پیش آمده است البته حتی برای دشمنان ما هم جای تصدیق است و از تصدیق ناگزیر هستند که بگویند این مملکت ره صد ساله رفته و يك ترقیات محیر العقول کرده است قوانینی که در این مدت هفده سال . هجده سال از مجلس گذشته است اگر یکی یکی را از مد نظر دفیله بدهیم میبینیم که هر يك از آنها بجا و بموقع بوده و نمایندگان هم که شرکت کرده اند در وضع آن قوانین همه يك خدمات مهمی بعالم ایرانیت کرده اند یکی از آن قوانین مهم برجسته که گذشته است این قانونی است که امروز از مجلس گذشته است و تصور میکنم که هیچ لزومی ندارد که در اطراف محسنات این قانون صحبت شود برای اینکه همه آقایان میدانند که قانون نظام وظیفه عمومی یکی از قوانین مهمه دنیا است بخصوص این قانون که حقیقه از تحت نظر مخصوص ذات مقدس شاهانه . آن کسی که این مملکت را نجات داده است ماده به ماده گذشته است و ما بیشتر و بهتر میتوانیم اطمینان کنیم که این قانون در آتیه برای سعادت و اصلاح کشور ایران مهم خواهد شد و در سایه این قانون امیدواریم که يك ترقیات غیر قابل انتظاری را ما ناائل شویم (صحیح است)

رئیس - البته فرمایشات آقای زوار صحیح است ولی خوب بود این را در موقع شور کلیات ثانی مذاکره می فرمودند که رعایت نظامنامه هم شده باشد زیرا بعد از رأی دیگر نمیشود مذاکره کرد و محتاج بمذاکره نبود

[۳ - تصویب دو فقره مرخصی]

رئیس - دو فقره گزارش از کمیسیون عرایض و مرخصی رسیده است قرائت میشود

آقای نیک پور برای مسافرت باروبا درخواست دو ماه مرخصی از تاریخ چهاردهم فروردین ۱۳۱۷ نموده اند و کمیسیون عرایض بادرخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد

رئیس - موافقین با مرخصی آقای نیک پور قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد . خبر دیگر :

آقای کیخسرو شاهرخ برای تکمیل معالجات خود درخواست دوماه مرخصی از چهاردهم خرداد ۱۳۱۷ نموده اند و کمیسیون موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد

رئیس - خبر کسالت آقای ارباب رسیده است و چون مشغول معالجه هستند باین جهت تمدید مدت معالجه ایشان را البته تصویب میفرمایند (صحیح است) آقایانی که موافقت میفرمایند قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد

[۴ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - اگر تصویب میفرمائید جلسه را ختم کنیم (صحیح است)

جلسه آینده روز یکشنبه پنجم تیر سه ساعت قبل از ظهر دستور هم لوایح موجوده

(مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی حسن اسفندیاری

قانون

خدمت نظام وظیفه عمومی

فهرست

فصل نخست - کلیات

فصل دوم - مناطق سرباز گیری

فصل سوم - احضار مشمولین

فصل چهارم - تأمین احتیاجات

فصل پنجم - رسیدگی و اسم نویسی

فصل ششم - تشکیل مجالس سرباز گیری

فصل هفتم - معافیت مزاجی

فصل هشتم - معافیت محدود

فصل نهم - متکفلین

فصل دهم - دانش آموزان

فصل یازدهم - کادر افسری احتیاط و ذخیره - پزشکان - دام پزشکان - دواسازان - دندان سازان

فصل سیزدهم - اجرای مراسم سرباز گیری - فصل چهاردهم - مشمولین مقیم خارجه

فصل پانزدهم - طرز اجرای مراسم سوگند - فصل شانزدهم - احضار تعلیماتی و بسیج

فصل هفدهم - تغییر سن - فصل هیجدهم - وظایف حوزه های سرباز گیری

فصل نوزدهم - تنبیهات

فصل نخست

کلیات

ماده ۱ - کلیه اتباع ذکور دولت شاهنشاهی ایران طبق قانون حاضر مکلف بانجام خدمت سربازی وظیفه میباشند.

ماده ۲ - ابتدای خدمت وظیفه اول فروردین ماه سال است که در طی آن ۲۱ سالگی شروع میشود.

ماده ۳ - مدت خدمت سربازی ۲۵ سال است و خاتمه آن اول فروردین ماه سال است که در طی آن ۴۴ سالگی

شروع میگردد.

ماده ۴ - مدت خدمت سربازی مقرر در ماده ۳ دارای تقسیمات ذیل است.

الف - دوره زیر پرچم جز در مواردی که بموجب همین قانون مستثنی گردیده ۲ سال.

ب - دوره احتیاط ۴ سال

ج - دوره ذخیره اول ۱۴ سال

د - دوره ذخیره دوم ۵ سال

قبصره - دوره خدمت زیر پرچم افراد نیروی دریائی ۲۸ ماه میباشد.

ماده ۵ - موالید ذکور از ۱۲۸۴ بعد که مطابق قانون خدمت نظام وظیفه مصوب خرداد ماه ۱۳۰۴ و ۳۰ شهریور

ماه ۱۳۱۰ خدمت زیر پرچم خود را تمام نکرده اند مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

و آنهاییکه مطابق قوانین نام برده تاناریخ اجرای این قانون خدمت زیر پرچم خود را تمام کرده اند نسبت به بقیه

مدت خدمت سربازی تابع این قانون میباشد.

تبصره ۱ - کسانی که تا تاریخ اجراء این قانون مطابق مقررات قانون خدمت نظام وظیفه عمومی مصوب خرداد ۱۳۰۴ و ۲۰ شهریورماه ۱۳۱۰ باخذ برك معافیت دائم نائل شده اند معافیت آنان معتبر شناخته میشود .

تبصره ۲ - مدتی را که خدمتگذاران رسمی و خدمتگذاران جزء قبل از تاریخ اجراء این قانون انجام خدمت زیر پرچم نموده اند و یا بعد از آنجا که مدت خدمت آنها محسوب شده و وزارتخانه ها و ادارات مربوطه مکلفند آنها را پس از دوره خدمت زیر پرچم بخدمت خود بپذیرند و همین طور خدمتگذاران دیگر ادارات که بر اثر این قانون بخدمت نظام وظیفه دعوت میشوند پس از خاتمه خدمت زیر پرچم برای اشتغال بخدمت سابق خود یا خدمات دیگر دولتی بر سایرین مقدم خواهند بود .

ماده ۶ - در مقابل مدت خدمتی که متجاوز از مدت مقرر در ماده چهار بنابر مقتضیات و اوامر مخصوص انجام شود دو برابر از ادوار مدت خدمت کسر می گردد بدین ترتیب که مطابق همان مدتی که اضافه خیمیت نموده دوره احتیاط و بهمان مدت نیز انتهای مدت خدمت (ذخیره دوم) تقلیل مییابد .

تبصره ۵ - چهار ماه تفاوت دوره خدمت زیر پرچم افراد نیروی دریائی نیز مشمول مقررات این ماده خواهد بود .
ماده ۷ - افرادی که در زمان جنگ و بسیج عمومی خدمت آنها منقضی میگردد و تا پایان جنگ خدمت آنها تمدید می شود مشمول مقررات ماده فوق خواهند بود .

ماده ۸ - موقع گرفتن و مرخص کردن نفر بنا بر تصمیمات ستاد ارتش در مواقع مختلف (روی مقررات پایه خدمتی) انجام میگردد .

ماده ۹ - سربازانی که پس از رفع احتیاجات قسمت ها باقی میمانند آماده بخدمت نامیده میشوند .

ماده ۱۰ - سربازان آماده بخدمت در نخستین و هله احتیاج بایستی بقسمتهای مناطق مربوطه تحویل و مادی که نفر آماده بخدمت سنوات ماقبل وجود دارد نبایستی از مشمولین آن سال استفاده شود .

ماده ۱۱ - مشمولین و نفرات آماده بخدمت در هر موقع که خدمت خود را انجام دهند پس از خاتمه دوره زیر پرچم داخل طبقه نفرات هم سن خود میگرددند .

ماده ۱۲ - افراد قبل از رسیدن به سن مشمولیت می توانند دو سال خدمت زیر پرچم خود را با حقوق وظیفه انجام دهند مشروط بر آنکه حد اقل هیجده سال تمام دارا بوده و وضعیت جسمانی آنها متناسب با انجام خدمت باشد .

تبصره ۱۰ - اشخاصی که تا این تاریخ داوطلبانه دو سال در صف خدمت نموده اند خدمت آنها زیر پرچم محسوب و جزو هم طبقه های خود منظور میشوند .

تبصره ۲ - هیجده سال تمام از اول فروردین ماه سالی محسوب میشود که نوزده سالگی در طی آن شروع میشود .

ماده ۱۳ - مدت تحصیلی در آموزشگاه ها و دانشکده های افسری (اعم از داخل یا خارج) جزو خدمت زیر پرچم محسوب می شود .

ماده ۱۴ - داوطلبان واجد شرایط آموزشگاه گروهی امنیه یا تمدن شش سال خدمت در امنیه از خدمت زیر پرچم معافی خواهند بود .

ماده ۱۵ - داوطلبان هنرستان رانندگی ارتش چنانچه در سن مشمولیت باشند يك ساله از تحصیل در هنرستان و سال نخست خدمتشانند که آنها جزو دوره زیر پرچم محسوب خواهد شد .

ماده ۱۶ - دانش آموزانی که از طرف ارتش جهت تحصیل بخارج اعزام و پس از مراجعت بایران بدرجات

گروهیانی و استواری نایل میگردد چنانچه در سن مشمولیت باشند و برای خدمت دائمی در ارتش متعهد گردند از خدمت زیر پرچم معاف خواهند بود .

ماده ۱۷ - دوره تحصیلی آموزشگاه گروهیانی نیروی دریائی جزو دوره زیر پرچم محسوب و داوطلبان واجد شرایط دخولی آموزشگاه از خدمت زیر پرچم معاف خواهند بود .

ماده ۱۸ - اشخاص فنی آموزشگاه دیده که برای خدمت دائمی در ارتش تعهد سپارند از خدمت زیر پرچم معاف خواهند بود .

ماده ۱۹ - بطور کلی اشخاصی که با درجات افسری (باسپتاء اداری) در ارتش مشغول خدمت هستند در صورت مشمولیت با سپردن تعهد دائم از خدمت زیر پرچم معاف خواهند بود .

ماده ۲۰ - کلیه کارکنانی که در ارتش بدون پایه نظامی (همدیف - کنتراتی - روز مزد) خدمت مینمایند (بغیر از متعهدین موارد فوق) از لحاظ مقررات مربوطه بخدمت وظیفه تابع مقررات عمومی کشور خواهند بود .

ماده ۲۱ - مشمولینی که در اثر تعهد خدمت دائم و یا طی آموزشگاه نظامی و فنی از انجام خدمت زیر پرچم معاف میگرددند مادام که در خدمت ارتش هستند از احضار تعلیماتی و بسیج معاف بوده ولی چنانچه قبل از انقضاء ۲۰ سال ادوار قانونی از خدمت خارج شوند اگر بنا بر علل خدمتی بوده باشد با رعایت مقام هر يك در ردیف افسران یا افراد هم طبقه خود منظور و اگر بعامل عا کمانی خلع درجه یا اخراج شده باشند در صورتیکه مدت خدمت آنها کمتر از دو سال دوره زیر پرچم باشد کسر مدت را باید با درجه تائینی خدمت نموده و جزو افراد هم طبقه خود منظور شوند و در هر دو صورت در بقیه مدت ادوار قانونی تابع مقررات مربوطه به هم طبقه های خود خواهند بود .

ماده ۲۲ - درباره مشمولینی که قبل از احضار بخدمت سربازی مورد محکومیت واقع شده اند بطریق ذیل عمل خواهد شد .
الف - محکومین بجنايت و محکومینی که بواسطه تکرار جرم بمجازات بیشتر از حد اکثر مجازات تأدیبی محکوم شده باشند بعد از اتمام مجازات مقرر خدمت زیر پرچم رادر واحد های مخصوص مطابق دستور ستاد ارتش در کارهای مورد احتیاج ارتش انجام خواهند داد .

ب - سایر محکومین بجنحه هر چند در حال اجراء مجازات باشند در موقع مشمولیت بدو باید خدمت زیر پرچم خود را انجام داده سپس در باره آنها اجراء مجازات بشود .

تبصره ۵ - محکومین به جنحه چنانچه در حین انجام خدمت سربازی حسن اخلاق و رفتار آنها مورد گواهی فرمانده مربوطه واقع شود بایستی مراتب در کتابچه نظامی آنها ذکر و گواهی شده تا بعد از انجام خدمت نظامی بپیشنهاد وزیر عیالیه و تصویب رئیس الوزراء مطابق ماده ۵۰ قانون مجازات عمومی از پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی استدعای تخفیف یا عفو بشود .

فصل دوم - مناطق سرباز گیری

ماده ۲۳ - در هر يك از استان های کشور شاهنشاهی يك منطقه سرباز گیری تحت امر فرمانده نظامی آن استان تشکیل می یابد .

ماده ۲۴ - هر يك از مناطق مرگب از چندین حوزه سرباز گیری خواهد بود که حوزه اصلی نامیده میشود .

ماده ۲۵ - در محل هایی که مراکز حوزه های سرباز گیری تشکیل گردیده يك دفتر ثبت احوال و آملونیز

تأسیس میگردد .

فصل سوم احضار مشمولین

- ماده ۳۶** - احضار افراد در ادوار مختلفه خدمتی بنا بر فرمان همایونی انجام میگردد
- ماده ۳۷** - از تاریخ مشمولیت که اسامی مشمولین بوسیله آگهی منتشر و وضعیت آنها تحت رسیدگی واقع میگردد تا موقع تحویل بسربازخانه مرحله احضار نامیده می شود.
- ماده ۳۸** - بنا بر ضرورت و مصالح نظامی موقع احضار و سربازگیری که در این قانون تصریح شده بر حسب فرمان همایونی تغییر پذیر خواهد بود.
- ماده ۳۹** - بر حسب فرمان همایونی ممکن است در موقع احتیاج طبقات مختلفه که هنوز به سن سربازی نرسیده اند بخدمت احضار گردند که در این صورت مشمول مقررات این قانون خواهند بود.
- ماده ۴۰** - افرادی که بر طبق ماده فوق بخدمت احضار میگردند بمحض رفع احتیاج از خدمت مرخص و مدتی را که خدمت نموده اند جزء دوره زیر پرچم قانونی آنان محسوب و با افراد هم طبقه خود داخل ادوار مختلفه خدمتی میگردند
- تبصره** - چنانچه خدمت آنها از مدت دو سال کمتر باشد بهمان نسبت از مدت خدمت زیر پرچم قانونی آنها کاسته میشود و بهر صورت ادوار خدمتی این قبیل احضار شدگان از تاریخ احضار بخدمت از ۲۵ سال تجاوز نمیکند.
- ماده ۴۱** - هر ساله مشمولینی که مراسم سربازگیری آنها خاتمه مییابد بر حسب احتیاج جهت انجام خدمت احضار میگردند.
- ماده ۴۲** - اسامی احضار شدگان بایستی سه ماه قبل از موعد حضور بوسیله آگهی در محل منتشر گردد.
- ماده ۴۳** - نسبت باشخاصی که بسن سربازی رسیده اند و در دوره احضار واقع شده اند دو عمل میشود یکی رسیدگی و اسم نویسی و دیگری سربازگیری.
- ماده ۴۴** - رسیدگی و اسم نویسی تحت نظر فرمانده قسمت و رئیس حوزه سربازگیری و رئیس دفتر آمار (یا نماینده آنها) انجام میشود.
- ماده ۴۵** - اجرای مراسم سربازگیری با عضویت اعضاء مقرر در ماده ۳۴ و دو نفر پزشک نظامی در حضور عالی ترین مأمور وزارت داخله یا نماینده او بعمل می آید.
- تبصره ۱** - در نقاطی که امنیه و شهربانی و شهرداری موجود است نمایندگان امنیه و شهربانی و یک نفر نماینده شهر داری نیز در اجرای مراسم سربازگیری شرکت خواهند داشت.
- تبصره ۲** - در صورت اقتضاء ممکن است سه نفر افسر از طرف فرمانده نظامی منطقه در اجرای مراسم سربازگیری شرکت داده شود.
- ماده ۴۶** - انتخاب افسران نام برده در تبصره دوم ماده قبل بعهده فرمانده پادگان و انتخاب پزشکان بعهده اداره بهداشتی ارتش است که با نظر بهداشتی پادگان تعیین و کلیه بایستی پس از تصویب ستاد ارتش بانجام امور عوله مشغول گردند.

فصل چهارم - تأمین احتیاجات

- ماده ۴۷** - مشمولین حوزه های تابعه هر یک از مناطق بواحد های لشکر یا تیپ متبوعه همان منطقه اختصاص خواهند داشت.
- ماده ۴۸** - حوزه های سربازگیری همه ساله در مدت یک ماهه آبان صورت نقراتی که بموجب ماده یک این

- قانون در فروردین سال بعد داخل سن ۲۱ سالگی خواهند شد از دفتر ثبت احوال و آمار همان محل دریافت خواهند نمود.
- ماده ۳۹** - دفاتر آمار و ثبت احوال هر محل مکلفند با مراجعه بسوابق و مدارک قانونی مربوطه صورتهای منظوره را دقیقاً استخراج نموده و بحوزه های سربازگیری همان محل تسلیم نمایند.
- ماده ۴۰** - حوزه های سربازگیری هر محل بایستی صورتهای مزبور را در آذرماه با مدارک موجوده در دفاتر ثبت احوال همان محل که اسامی مشمولین از آن دفاتر استخراج شده دقیقاً تطبیق نموده و پس از رفع کلیه اختلافات تعداد آن ها را تا اول دی ماه هر سال (در دو نسخه) بمناطق مربوطه صورت دهند که یک نسخه آن در منطقه بایگانی و نسخه دیگر قبل از بهمن ماه هر سال به مرکز فرستاده شود.
- تبصره** - صورتهای نام برده بایستی اسامی از قلم افتادگان سال گذشته و همچنین اسامی مشمولینی را که جدیداً شناسنامه اخذ نموده و یا از طریق اعتراض بسن مشمول شناخته شده اند در برداشته باشد.
- ماده ۴۱** - اداره نظام وظیفه عمومی مکلف است آمار جامعی از کلیه مشمولین فروردین ماه هر سال تنظیم نموده و قبل از اسفندماه سال قبل به ستاد ارتش تسلیم نماید.
- ماده ۴۲** - آمار منظور بایستی صورت احتیاجات سال بعد کلیه قسمت های ارتش را نیز (بافر ادعادی، باسواد، فنی) پس از وضع افراد داوطلب بامنظور داشتن صدی ده کسور احتمالی در برداشته باشد.
- ماده ۴۳** - قسمت ها همواره موظف میباشند از احتیاجات سال بعد خود بادر نظر گرفتن تغییرات سازمانی مناطق را مطلع ساخته و مناطق نیز بایستی از تغییرات حاصله بلا فاصله اداره نظام وظیفه عمومی را مطلع سازند.
- ماده ۴۴** - تأمین احتیاجات و تحویل نفر بقسمت ها از روی شماره ترتیب دفتر اسامی (که از شماره ردیف صورتهای موالید واصله از دفتر آمار تشکیل داده میشود) بعمل میآید چنانچه احتیاجات کمتر از افراد احضار شده باشد مازاد از روی شماره موالید جزو افراد آماده بخدمت منظور میشوند.
- ماده ۴۵** - در صورت اقتضاء ممکن است از مشمولین هر منطقه بمناطق مجاور آن اختصاص داده شود.

فصل پنجم - رسیدگی و اسم نویسی

- ماده ۴۶** - همه ساله در اول دیماه اسامی مشمولینی که در طی سال بعد ۲۱ سالگی آنها شروع میشود بوسیله آگهی از طرف حوزه های سربازگیری در کلیه کشور منتشر میگردد.
- ماده ۴۷** - اسامی مشمولین شهر ها و بخش ها و دهستان ها در محل خود انتشار داده میشود.
- ماده ۴۸** - مردم محاز هستند چنانچه اشتباه و یا اغلاط و یا سهوی در آگهی مشاهده نمایند (چه راجع بخود و چه راجع بدیگران) بمأمورین مربوطه کتباً یا شفاهاً یاد آوری نمایند.
- ماده ۴۹** - کدخدایان مکلفند چنانچه اشتباه یا اغلاط یا سهوی در آگهی مشاهده نمایند بمأمورین مربوطه کتباً یا شفاهاً یاد آوری نمایند.
- ماده ۵۰** - اشخاصی که بسن مشمولیت رسیده اند و اسم آنها در آگهی ثبت نشده بایستی شخصاً و یا بوسیله دیگری شفاهاً یا کتباً بمأمورین را از وضعیت خود مطلع دارند.
- ماده ۵۱** - مشمولینی که اسامی آنها در آگهی ثبت شده بایستی از تاریخ انتشار آگهی تا قبل از انقضاء نیمه اول اسفند ماه حضوراً و یا کتباً و یا بوسیله وکیل و نماینده وضعیت خود را با ارائه عین برک شناسنامه بشرح زیر بمأمورین اطلاع دهند.

الف - تعیین اسامی و معلومات

ب - اطلاعات فنی

ج - وضعیت مزاجی

د - شغل و محل سکونی

ه - وضعیت خانوادگی

ماده ۵۳ - اطلاعات مذکور در ماده فوق در صفحه مخصوص بر گهای شناسنامه (ستون اظهارات) ذکر و همچنین در همین ستون مقابل اسامی هر يك در دفاتر سرباز گیری نیز قید و از طرف مأمورین انضاء میشود و موقعی را که بایستی برای معرفی با عین بر کت شناسنامه در مجلس سرباز گیری حاضر شوند بآنها تذکر داده میشود.

تبصره ۱ - به کسانی که فاقد بر کت شناسنامه یا صفحه مخصوص آن باشند از طرف مأمورین اسم نویسی يك گواهی نامه موقت داده میشود.

تبصره ۲ - چنانچه بر گهای شناسنامه حاضر شدگان با دفاتر اسامی و صورتهای مستخرج از دفاتر آمار و ثبت احوال اختلاف داشته باشد علل آن بازرسی شده و برای رفع اختلاف بایستی از طرف نماینده آمار اقدام شود.

ماده ۵۴ - همه ساله در کلیه مناطق و حوزه های سرباز گیری تا آخر اسفندماه همان سال به عمل مقرر در ماده فوق باید به خاتمه رسانده شود.

ماده ۵۴ - انجام مقررات این فصل بعهده مأمورین مقرر ضمن ماده ۴ خواهد بود که بایستی برای رسیدگی بوضعیت مشمولین هر محل قبل از انقضای موعد قانونی در خراکز مربوطه حاضر شده و وظایف محوله را خاتمه دهند.

فصل ششم - تشکیل مجالس سرباز گیری

ماده ۵۵ - در ۱۵ اسفند ماه هر سال از طرف وزارت جنگ پیشنهاد لازم بمنظور صدور فرمان همایونی راجع باحضار مشمولین سال بعد به هیئت وزراء تقدیم می شود.

عین فرمان همایونی در اول فروردین ماه هر سال بوسیله مأمورین وزارت داخله در کلیه نقاط کشور منتشر میگردد.

ماده ۵۶ - پس از انتشار فرمان همایونی همه ساله از پانزدهم فروردین تا پانزدهم خرداد وضعیت مشمولین تحت نظر مجلس سرباز گیری رسیدگی خواهد شد و مشمولین با افتخار عنوان سربازی نایل خواهند شد.

تبصره - چنانچه بعد از تاریخ انقضای مدت تشکیل مجلس سرباز گیری نیز مشمولینی باقی باشند که وضعیت آنها روشن نشده باشد، دادگاههای اداری متشکله در خراکز حوزه ها و وظایف مجلس سرباز گیری را انجام خواهند داد.

ماده ۵۷ - مجلس سرباز گیری تحت ریاست عالیترین مأمور وزارت داخله هر محل و بعمارت و نظارت رئیس حوزه سرباز گیری و عضویت سایر اشخاص نام برده در ماده ۳۵ تشکیل میگردد.

ماده ۵۸ - مجالس سرباز گیری رسماً افتتاح میشود و جلسات آن علنی خواهد بود و مردم میتوانند بعنوان تماشاچی (بدون حق شرکت در مذاکرات) حضور بهم رسانند.

فصل هفتم - معافیت مزاجی

ماده ۵۹ - وضعیت مشمولین مزاجی بایستی بوسیله پزشکان نظامی روشن شده و علت مزاج آنها در نقاطی

که تشکیل شورای پزشکی نظامی مقصور نباشد لا اقل بوسیله دو نفر پزشک نظامی مشخص گردد.

ماده ۶۰ - معلولین ذیل از خدمات صف و خارج صف محروم و جهت خدمات پرستاری پزشکی و دام پزشکی و امثال آن تعیین و چنانچه فنی و باسواد باشند در امور مربوطه مورد استفاده واقع و از تعلیمات نظامی معاف هستند:

۱ - نایبایان از يك چشم

۲ - شل و چلاق (در صورتیکه بدون اتکاء قادر بر حرکت باشند)

۳ - فاقدین شست یا سبابه دست راست.

۴ - اشخاص قصیر القامه که قد آنها از ۱۵۰ سانتیمتر کمتر است

۵ - دارندگان قوز (بشرط آنکه از راه رفتن بدون اتکاء عاجز نباشند)

ماده ۶۱ - مشمولین معلول ذیل از کلیه خدمات نظامی برای همیشه معاف خواهند بود:

۱ - نایبایان

۲ - کر

۳ - لال

۴ - فاقدین دست یا پا

۵ - مبتلایان بامراض غیر قابل علاج

۶ - شل و چلاق یا دارندگان قوز که بدون اتکاء قادر بر حرکت نباشند

تبصره ۱ - چنانچه پزشکان نظامی در محل نباشند ممکن است از وجود پزشکان غیر نظامی یا بنگاههای بهداشتی کشور با اجازه ستاد ارتش استفاده شود.

تبصره ۲ - مشمولین بیمار و ضعیف البنیه بوسیله بنگاههای بهداشتی کشور قبلاً تحت معالجه واقع و پس از بهبودی بخدمت اعزام میگرددند و مدت تعویق خدمت آنها از یکسال تجاوز نخواهد کرد مگر آنکه ادامه معالجات آنها مورد تأیید و گواهی شورای پزشکی نظامی واقع گردد.

تبصره ۳ - بنگاههای بهداشتی کشوری موظف بمعالجه و مداوای مجانی مشمولین تبصره بالا خواهند بود.

فصل هشتم - معافیت محدود

ماده ۶۲ - اشخاص ذیل بواسطه موقعیت خود پس از انجام خدمت زیر پرچم از خدمات و تعلیمات ادوار بعدی (بجز در موقع بسیج عمومی) معاف خواهند بود.

۱ - حکام شرع مجاز باجتهاد یا فتوی از مراجع تقلید یا فتوی

۲ - علماء درجه اول مذاهب زردشتی و کلیسی و مسیحی

تبصره ۱ - اعتبار مدارك مربوطه آنها منوط به گواهی وزارت معارف خواهد بود.

تبصره ۲ - طلاب علوم دینی و دانشجویان علوم معقول و منقول مشمول مقررات فصل دهم این قانون خواهند بود.

فصل نهم - متکفلین

ماده ۶۳ - بطور کلی مشمولینی که عنوان سرپرستی و اداره امور عائله دارند مثل سایر افراد بخدمت حاضر خواهند شد.

ماده ۶۴ - مشمولین ذیل که عهده داری هزینه و نفقه دهنده خانواده میباشند بخدمت احضار و پس از هشت ماه خدمت

در واحد های ارتش بقیه دوره زیر پرچم را با دریافت مدد معاش و جیره (مطابق حقوق افراد امنیه) در اداره امنیه خدمت خواهند کرد.

۱- مشمولینی که دارای عیال و اولاد بوده ولی دارای پدر یا پدر زن یا برادر زن باشند که در این صورت اگر هر سه نفر وجود داشته باشند مشترکاً و الا هر کدام در قید حیات هستند موظف به نگاهداری عائله او خواهند بود.

۲- مشمولینی که تحت الکفاله آنها برادر و خواهر کوچک با طفل بی مادر باشد که در این صورت بنگاه های شهرداری ها بایستی برای قبول آنان حق تقدم منظور دارند و در غیر آن سایر اقوام ذکور نسبی درجات ۲- و ۳ ملزم به نگاهداری آنها خواهند بود.

۳- مشمولینی که تحت الکفاله آنها (پدر یا مادر یا جد یا جدیه) از کار افتاده بوده و خود آنها دارای برادر یا پدر و یا اقوام ذکور نسبی درجات ۲ و ۳ باشند که در این صورت اقوام هر يك ملزم به نگاهداری بسته خود خواهند بود.

۴- مشمولینی که دارای يك یا دو نفر تحت الکفاله باشند بدون هیچگونه رعایتی بخدمت احضار و بایستی با آنچه که ماهیانه در حین خدمت زیر پرچم دریافت میدارند معاش آنانرا تأمین نماید.

تبصره- بطور کلی در مورد کلیه مشمولین نام برده در این ماده هر گاه تحت الکفاله های آنها مطابق گواهینامه مجلس سرباز گیری تمکن و قادر بکار نبوده و بسته نزدیکی که از آنها نگاهداری نماید نداشته باشند بنگاه های شهرداری باید در مدت هشت ماه اول خدمت زیر پرچم برای قبول آنان حق تقدم منظور دارند.

ماده ۶۵- چنانچه مشمول دارای عیال (بدون اولاد) باشد ولو اینکه پدر یا پدر زن و برادر زن هم نداشته باشد بخدمت احضار خواهد شد.

ماده ۶۶- مشمولی که دارای عیال و اولاد بوده و عیالش از نظر مزاجی مانعی برای تأمین معاش نداشته باشد بخدمت احضار خواهد شد.

ماده ۶۷- چنانچه مشمولی علاوه بر عیال و اولاد پدر یا مادر یا جد و جدیه از کار افتاده در تحت کفالت خود دارا باشد ولی بتواند با تمول و یاد آمد خدمتی عیال او مخارج خود را تأمین کنند بخدمت احضار خواهد شد.

ماده ۶۸- مشمولینی که عائله تحت الکفاله آنان از دو نفر تجاوز کرده و مشمول مقررات هیچیک از مواد فوق نباشند مادام که حال بدین منوال است از خدمت زیر پرچم موقتاً معاف خواهند بود و بمحض اینکه عائله تحت الکفاله آنها تقلیل پیدا کرد مشمول مقررات ماده ۶۴ میگردد بشرط آنکه سن متکفل از سی سال تجاوز نکرده باشد و در صورت تجاوز از اول سالگی پس از هشت ماه خدمت معاف و جزو ذخیره منظور خواهند بود.

ماده ۶۹- بطور کلی يك نفر از دو و سه پسر و دو نفر از چهار و پنج پسر مادامی که سایرین در خدمت زیر پرچم هستند معاف خواهند بود.

تبصره ۱- بمنظور اجرای این قانون سن بلوغ برای دختر و پسر هیجده سال تمام محسوب میشود.

تبصره ۲- مشمولین متکفل بایستی عین یار و نوشت مصدق از برگهای شناسنامه عائله تحت الکفاله خود را پیوست با استشهاد مصدق محلی بخوزه های سرباز گیری تسلیم نمایند.

تبصره ۳- صحت هویت امضاء کنندگان استشهاد در شهر ها از طرف شهرداری و در دهستان ها بوسیله امنیه یا کدخدایان باید مورد گواهی واقع شود.

تبصره ۴- وضعیت مشمولین این ماده بایستی از طرف حوزه های سرباز گیری بوسیله مأمورین مربوطه یا

مأمورین شهرداری و امنیه محل تحت تحقیق واقع و نتیجه بازرسی با برگهای شناسنامه و استشهاد دقیقاً تطبیق شود.

تبصره ۵- متکفلینی که مطابق قانون مصوب ۳۰ شهریور ماه ۱۳۱۰ از خدمت سربازی معاف بوده اند چنانچه در تاریخ اجرای این قانون پنج سال دوره تکفل آنها منقضی شده باشد مشمول تبصره ماده ۱۶ قانون نامبرده بوده و بایستی چهار ماه خدمت نمایند.

تبصره ۶- هیچیک از مقررات این فصل شامل حال مشمولینی که دارای گواهی نامه تحصیلی دوره متوسطه و بالاتر میباشند نخواهد بود.

فصل دهم - دانش آموزان

ماده ۷۰- اشخاصی دانش آموز نامیده میشوند که در یکی از آموزشگاه های ملی یا دولتی (داخله یا خارجه) رسماً اشتغال به تحصیل داشته باشند.

ماده ۷۱- رسمیت جریان تحصیل منوط به تصدیق و گواهی نامه است که از طرف وزارت معارف به دانش آموزان داده خواهد شد.

ماده ۷۲- دانش آموزان دوره دوم دبیرستان ها و دانشجویان آموزشگاه های عالی چنانچه در حین تحصیل به سن مشمولیت برسند تا موقعیکه تحصیلات خود را در دبیرستان و دانشکده ها ادامه میدهند از احضار بخدمت معاف هستند.

ماده ۷۳- کلیه دانش آموزان و دانشجویان مشمول بمحض ترک یا فراغت از تحصیل بخدمت احضار و بدون رعایت مدارج تحصیلی دوسال خدمت زیر پرچم را انجام خواهند داد.

کسانی که دوره تحصیلات آنها کمتر از دوزخ کامل متوسطه باشد مشمول مقررات مربوط به سایر افراد خواهند بود. کسانی که دوره تحصیلات آنها مطابق دوره کامل متوسطه و بیشتر باشد جهت تشکیل کادر افسری احتیاط اختصاص خواهند داشت در حق این مشمولین مطابق ماده ۸۶ عمل و انتخاب شدگان یکسال در دانشکده افسری احتیاط و یکسال در صف خدمت خواهند نمود.

ماده ۷۴- از تاریخ اجرای این قانون مشمولینی که در دانشکده افسری احتیاط و بنگاه های بهداری و دام پزشکی ارتش مشغول طی تعلیمات مقرر میباشند و افسران و وظیفه ای که خدمت زیر پرچم خود را انجام میدهند از حیث مدت خدمت تابع مقررات ماده بالا خواهند بود.

فصل یازدهم - کادر افسری احتیاط و ذخیره

ماده ۷۵- کادر افسری احتیاط از روی صورتهای اسامی ارجحالی از وزارت معارف تشکیل میگردد.

ماده ۷۶- دارندگان گواهی نامه تحصیلات متوسطه و عالی که جهت کادر افسری احتیاط و ذخیره اختصاص یافته در اول مهر ماه هر سال بدانشکده افسری احتیاط اعزام و معرفی میگردند.

تبصره ۵- پزشکان و دام پزشکان و دواسازان و دندانسازان مشمول مقررات این ماده نبوده و تابع مقررات فصل دوازدهم این قانون خواهند بود.

ماده ۷۷- اعزام و معرفی مشمولین ماده فوق بدانشکده افسری احتیاط از روی تقدم تاریخ ولادت به عمل آمده و آنهایی که از خارجه و یا سایر نقاط کشور به مرکز آمده اند بر سایرین نیز حق تقدم خواهند داشت.

ماده ۷۸- دانشکده افسری احتیاط هر ساله در اول مهر ماه در تهران تشکیل میشود و دوره آن یکسال است.

ماده ۷۹ - افراد نامبرده در ماده ۷۶ از تاریخ معرفی بدانشکده افسری تا خاتمه دوره دانشکده تابع مقررات عمومی دانشکده افسری احتیاط بوده و طبق برنامه مخصوص تعلیمات لازمه را طی خواهند نمود .

ماده ۸۰ - حقوق دانش آموزان دانشکده افسری احتیاط در مدت دوازده ماه اولیه مطابق حقوق سایر افراد وظیفه میباشند و پس از خاتمه دوره دانشکده حقوق پایه مصوبه را دریافت خواهند داشت .

ماده ۸۱ - دانش آموزان دانشکده افسری احتیاط پس از خاتمه دوره دانشکده چنانچه از عهده امتحانات خروجی بر آیند طبق فصل پنجم قانون ترفیعات بدرجه افسری نایل میگردند .

ماده ۸۲ - چنانچه افسران وظیفه در خدمت بیعلاقگی نشان داده ویابی انضباطی وسستی از آنان مشهود گردد برای هردفعه ارتکاب با نظر ستاد ارتش از سه ماه تا یکسال خدمت آنها تمدید میگردد .

ماده ۸۳ - افسران وظیفه پس از خروج از دانشکده با نظر ستاد ارتش به نسبت احتیاجات بقسمت های ارتش تقسیم میگردند .

ماده ۸۴ - افراد وظیفه که خدمت زیر پرچم خود را مانند افراد عادی خاتمه داده و بعداً بخاتمه تحصیلات و اخذ گواهی نامه متوسطه یا عالی نایل آیند و بخواهند جزه کادر افسری احتیاط محسوب گردند مشمول مقررات این فصل خواهند بود .

ماده ۸۵ - افسران وظیفه و احتیاط در صورت تمایل بادامه خدمت داوطلب در ارتش پس از طی سال دوم دوره دانشکده افسری افسر داوطلب شناخته شده و تابع مقررات عمومی ارتشی خواهند بود .

تبصره - مدت تحصیل در سال دوم دانشکده با استفاده از حقوق درجه بوده ولی هزینه آنها در دانشکده از حقوق آنها محسوب خواهد شد .

ماده ۸۶ - دارندگان گواهی نامه که بخاتمه ادوار تحصیلی متوسطه و عالیته موفق شده اند در موقع انجام خدمت زیر پرچم برای دخول بدانشکده افسری احتیاط بایستی شرایط زیر را دارا باشند .

الف - در موقع معرفی از طرف وزارت معارف راجع باستعداد و قابلیت و ذوق نظامی و همچنین وضعیت اخلاقی دارای گواهی نامه مخصوص باشند .

ب - از نظر جسمانی و تناسب اندام (که با معاینه متخصصین پزشکی منتخب از طرف ستاد ارتش تشخیص داده میشود) قیصه بدنی نداشته و کاملاً سالم باشند .

ج - پس از معرفی جهت انجام خدمت وظیفه بوسیله يك هیئت نظامی تحت آزمایش واقع و مطابق برنامه تعلیمات نظامی وزارت معارف از عهده امتحانات لازمه بر آیند .

تبصره - مشمولینی که در هر يك از مراحل سه گانه بالا مردود شوند جهت دوسال خدمت عادی معرفی و آنها تیکه دلرایی شرایط مقرر باشند روز اول مهرماه هر سال بدانشکده افسری احتیاط اعزام و معرفی میگردند .

ماده ۸۷ - تجدید ادوار تحصیلی دانشجویان دانشکده افسری احتیاط جزه مدت خدمت آنها محسوب نشده و فقط يك دوره آن جزه مدت خدمت زیر پرچم محسوب و برای طی یکسال بقیه مدت زیر پرچم بدون درجه بصف اعزام میگردند .

تبصره - تجدید ادوار تحصیلی دانشکده افسری احتیاط از دو دوره تجاوز نخواهد کرد .

ماده ۸۸ - افسران وظیفه و احتیاط و ذخیره چنانچه در هر يك از مراحل خدمتی شتون و خصایص افسری را از دست داده و فاقد صلاحیت گردند بقیه مدت خدمت را در کلیه مراحل با درجه سربازی ادامه داده و از کادر افسری خارج خواهند بود .

فصل دوازدهم - پزشکان - دام پزشکان - دوا سازان - دندان سازان

ماده ۸۹ - مشمولین نامبرده در این فصل در امور تخصصی خود مورد استفاده واقع و جزو کادر مربوطه منظور خواهند شد .

ماده ۹۰ - مشمولین نامبرده در این فصل بمحض اینکه از طرف وزارت معارف معرفی شدند پزشکان و دوا سازان و دندان سازان بوسیله اداره بهداشتی ارتش و دام پزشکان بوسیله اداره دام پزشکی ارتش بخدمت اعزام و در عملهای معینه از طرف ستاد ارتش گمارده میشوند .

ماده ۹۱ - افراد نامبرده در ماده فوق در ضمن انجام دوازده ماه خدمت اولیه تعلیمات لازمه را فرا گرفته و پس از انقضای مدت مزبور چنانچه از عهده امتحانات مقرر بر آیند بدرجه افسری نائل والا دوازده ماه خدمت اولیه آنها تجدید خواهد شد .

ماده ۹۲ - افراد نامبرده در این فصل در دوازده ماه خدمت اولیه مثل سایر سربازان وظیفه بوده ولی چنانچه بعماموریت خارج از منطقه مربوطه (جز مرکز) اعزام شوند هر ماه مطابق حقوق يك نفر ستوان سوم مدد معاش در حق آنها پرداخت خواهد شد .

تبصره - برای تعیین منطقه مربوطه محل اقامتگاه قانونی مشمولین محترم خواهد بود .

ماده ۹۳ - افراد نامبرده در این فصل مشمول مقررات مواد ۸۲ و ۸۶ و ۸۷ و ۸۸ این قانون خواهند بود .

فصل سیزدهم - اجرای مراسم سرباز گیری

ماده ۹۴ - مجالس سرباز گیری در پانزدهم فروردین ماه هر سال در مرکز حوزه ها تشکیل و افتتاح میگردد .
تبصره ۱ - در صورتیکه تشکیل مجلس سرباز گیری در مدت مقرره ضمن ماده ۵۹ در کلیه کشور مقدور نباشد مناطق و حوزه های سرباز گیری مکلف میباشند بمحض تهیه مقدمات در طول سال تشکیل داده و وضعیت مشمولین را طوری رسیدگی نمایند که بسال بعد موکول نشود .

تبصره ۲ - در سال ۱۳۱۷ استثنائاً مجالس سرباز گیری در ۱۵ مهرماه تشکیل و افتتاح میگردد .

ماده ۹۵ - در اولین ساعت افتتاح مجلس سرباز گیری فرمان همایونی از طرف رئیس مجلس قرائت و با ایراد نطق مختصری دایر بمنویات خاطر خطیر شاهانه و فواید خدمت سربازی مجلس را افتتاح مینماید .

ماده ۹۶ - رئیس مجلس مقررات مربوطه کسانیرا که مطابق این قانون ممکن است از خدمت نظامی دائماً یا فوقاً معاف گردند شرح میدهد .

ماده ۹۷ - اسامی اشخاصی که در آنسال بخدمت سربازی دعوت شده اند مطابق دفاتری که حوزه های سرباز گیری از روی مدارک و دفاتر آمار استخراج نموده اند باید يك يك بصدای بلند خوانده شود و مطابق مقررات این قانون در حق حاضرین و غائبین عمل شود .

ماده ۹۸ - با اطلاعاتی که طبق اظهار مشمولین یا نمایندگان آنها در موقع رسیدگی و اسم نویسی اظهار شده ضمن دفاتر شناسنامه خود آنها و دفتر اسامی حوزه ها ثبت شده دقیقاً رسیدگی و نتیجه تشخیص (صحت و سقم) و نظریه مجلس سرباز گیری در ستون مربوطه (برگهای شناسنامه - دفاتر حوزه ها - صورت مجلس سرباز گیری) قید و امضاء میشود .

تبصره ۱ - کسانیکه مطابق ماده ۲ این قانون در سنین مشمولیت بوده و در صفحه مخصوص برگهای شناسنامه

ماده ۱۰۹ - در اول فروردین ماه هر سال بمحض اینکه فرمان همایونی دایر به احضار مضمولین شرف صدور یافت بوسیله وزارت امور خارجه تلگرافاً بنمایندگان مقیم خارجه ابلاغ میگردد .

ماده ۱۱۰ - نمایندگان دولت شاهنشاهی بمحض استحضار از فرمان همایونی با مراجعه بذفاتر خود که میبایستی اسامی مضمولین هر سال دقیقاً طبقه بندی شده باشد مضمولینی را که در آن سال فرمان همایونی دایر به احضار آنان شرف صدور یافته به سفارت خانه یا قنصلگری دعوت مینمایند .

ماده ۱۱۱ - رسیدگی بوضعیت هر يك از مضمولین بایستی مطابق مقررات این قانون در مجلسی که تحت ریاست نماینده دولت با حضور نماینده نظامی و پزشک و يك یا دوتن دیگر از اعضاء سفارت خانه یا قنصلگری و دوتن از اتباع مطلع با انتخاب نماینده دولت تشکیل می گردد بعمل آید

قبصره - عضویت هر يك از اشخاص نامبرده در این ماده منوط بیودن آنها در محل است .

ماده ۱۱۲ - مضمولینی که سرباز بلا مانع تشخیص داده شوند بایستی بطرف ایران حرکت داده شوند واسامی و سوابق و مدارج تحصیلی آنها نیز مشروحاً بمرکز گزارش شود

ماده ۱۱۳ - مضمولینی که از خارجه بایران عازم میشوند چنانچه از ایران برگ شناسنامه گرفته باشند (باستثناء آنهایی که دارای گواهی نامه متوسطه و عالی هستند) بایستی در محل اخذ برگ شناسنامه بخدمت معرفی شوند و چنانچه از نمایندگان ایران در خارجه برگ شناسنامه اخذ کرده باشند باید خدمت خود را در قسمت های مرکزی انجام دهند

قبصره ۱ - انجام خدمت مضمولینی که دارای گواهی نامه میباشند تابع مقررات فصل ۱۱ و ۱۲ این قانون خواهند بود

قبصره ۲ - چنانچه مضمولین نامبرده در این ماده بواسطه محظورات وموانعی مایل بانجام خدمت در منطقه مربوطه نباشند میتوانند انجام خدمت زیر پرچم خود را در یکی از قسمت های پادگان مرکز استعدا نمایند

ماده ۱۱۴ - اسامی مضمولین بی بضاعتی که بتصدیق نمایندگان دولت شاهنشاهی قادر بت تهیه هزینه مسافرت خود بایران نباشند بایستی مشروحاً بمرکز گزارش شود

ماده ۱۱۵ - مضمولینی که بایران عزیمت مینمایند بایستی از نمایندگان دولت شاهنشاهی مطابق مندرجات ماده ۱۰۶ معرفی نامه رسمی در دست داشته باشند .

ماده ۱۱۶ - مضمولینی که در حین عبور از مرز دارای معرفی نامه رسمی نباشند بایستی خود را بنزدیکترین حوزه سرباز گیری معرفی نموده و وضعیت آنها مطابق مقررات قانون در همان حوزه تحت رسیدگی قرار داده شود .

ماده ۱۱۷ - مضمولین مقیم خارجه چنانچه در موقع اقراره جهت انجام خدمت خود را معرفی ننموده باشند تا اول فروردین چهل و شش سالگی در هر موقع و در هر سنی که بایران مراجعت نمایند بایستی خدمت مقرر را انجام داده و مطابق مقررات فصل نوزدهم این قانون در حق آنها رفتار شود .

فصل پانزدهم - طرز اجرای مراسم سوگند

ماده ۱۱۸ - کلیه مضمولینی که بافتخار انجام خدمت سربازی نایل میشوند بایستی نسبت بشاهنشاه و میهن سوگند وفاداری یاد نمایند .

آنها از طرف مأمورین رسیدگی و مجالس سرباز گیری نتیجه بررسی و رای مجلس سرباز گیری ذکر نشده باشد هیچك از ادارات و بنکاهای دولتی و شهر داریها و ملی (اعم از رسمی و غیر رسمی) مجاز ب استخدام و قبول عضویت آنها در هیچ کاری نخواهند بود و گماردن این قبیل اشخاص ب هر گونه خدمتی بکلی ممنوع است و آنان بایستی اجازه مسافرت داده شود

قبصره ۲ - کسانی که بر گهای شناسنامه آنها حاکی از احراز عنوان سربازی میباشد بایستی دارای دفتر چه خدمت نظامی و یا برگ آماده بخدمت باشند و الا مضمول مقررات تبصره بالا خواهند بود .

ماده ۹۹ - مضمولینی که در موقع رسیدگی و اسم نویسی اساساً خود را سرباز بلا مانع معرفی نموده اند محتاج رسیدگی نبوده بایستی فوراً رای سربازی آنها از طرف مجلس صادر و جهت انجام خدمت معرفی شوند .

ماده ۱۰۰ - مجالس سرباز گیری بایستی بامراجعه بسوابق و بررسی در وضعیت هر يك از مضمولین که قبلاً رسیدگی شده بدون تأخیر رای خود را به پرونده های مربوطه ضمیمه نمایند .

ماده ۱۰۱ - مضمولینی که بواسطه مسافرت و یا کسالت و علل دیگر حاضر نشده و نماینده فرستاده باشند از نماینده آنها تحقیقات لازمه بعمل آمده علل عدم حضور و وضعیت آنها در مقابل اسامی مربوطه ذکر و مطابق مقررات این قانون درباره آنها رفتار میشود .

ماده ۱۰۲ - در صورت بروز اختلاف آراء بین اعضاء مجلس سرباز گیری رای اکثریت قاطع خواهد بود . و در صورت تساوی تعداد رای دهندگان رای قسمتی که رئیس با آن موافقت نموده قابل اجرا میباشد .

ماده ۱۰۳ - پس از خاتمه رسیدگی بوضعیت کلیه مضمولین حاضر و موضوع کردن معاف سرباز شدگان به نسبت احتیاج از روی شماره ترتیب اسامی سربازخانه اعزام و بما زاد برگ آماده بخدمت داده میشود تا در اولین موقع احتیاج سربازخانه فرستاده شوند .

ماده ۱۰۴ - پس از ختم عملیات مجالس سرباز گیری صورت مجلس در چهار نسخه نوشته شده و کلیه اعضاء امضاء مینمایند يك نسخه از صورت مجلس بوزارت داخله و يك نسخه به اداره نظام وظیفه عمومی ارسال و يك نسخه در دفتر حوزه سرباز گیری و يك نسخه در دفتر رئیس مجلس سرباز گیری بایگانی میشود .

ماده ۱۰۵ - بلافاصله بعد از خاتمه مجلس سرباز گیری حوزه های سرباز گیری موظفند توضیحات لازمه راجع به مضمولین متوفی را در دفاتر مربوطه ذکر نموده و راجع ب جلب غائبین و فراریان مطابق مقررات این قانون اقدام و عمل نمایند .

فصل چهاردهم - مضمولین مقیم خارجه

ماده ۱۰۶ - نمایندگان سیاسی و قنصلی دولت شاهنشاهی ایران مقیم خارجه بایستی دفتری جهت ثبت اسامی کلیه اتباع ایران مقیم حوزه مأموریت خود تهیه نموده و از روی مدارك صحیحه تنظیم نمایند .

قبصره ۵ - در دفتر مزبور بایستی بطور خلاصه تاریخچه انفرادی هر يك از اتباع ذکور دولت شاهنشاهی از حیث (هویت کامل - تاریخ تولد - مشاغل - مدت توقف - تاریخ عزیمت از ایران - تعداد عائله و میزان درآمد و سرمایه در خارجه و در ایران) درج شود .

ماده ۱۰۷ - به مضمولینی که فاقد برگ شناسنامه بوده و یا آنهایی که جدیداً متولد میشوند بایستی از طرف مأمورین مذکور در ماده ۱۰۶ مطابق مقررات قانون آمار و ثبت احوال برگ شناسنامه داده شود .

ماده ۱۰۸ - نمایندگان دولت شاهنشاهی مقیم خارجه انجام وظایف مجلس سرباز گیری را در حوزه مأموریت خود نسبت باتباع ایران عهده دار خواهند بود .

ماده ۱۱۹ - انجام مراسم سوگند بایستی پس از طی دوره تعلیمات اولیه در مقابل پرچم هنگی بعمل آید.
ماده ۱۲۰ - طرز اجرای مراسم سوگند بدین ترتیب خواهد بود که بایستی سربازان هر واحد جملات زیر را کلمه بکلمه با فرمانده خود تکرار کنند.

سوگندنامه

« من در پیشگاه خداوند قسم یاد میکنم که در انجام وظایف مقدس سربازی و فداکاری نسبت با علیحضرت همایون شاهنشاهی ومیهن خردی قصور کوتاهی نکرده و آماده ام در هر موقع بانثار جان خود وفاداری باین سوگند و پیمان را عمل نشان دهم ،
ماده ۱۲۱ - پس از خاتمه مراسم سوگند سرود ملی خوانده شده و سلام شاهنشاهی نواخته میشود .

فصل شانزدهم - احضار تعلیماتی و بسیج

ماده ۱۲۲ - احضار طبقات صنوف و قسمتهای مختلفه مشمول مقررات ماده ۲۶ این قانون خواهد بود .
ماده ۱۲۳ - کلیه سربازانی که دوره خدمت زیر پرچم خود را بیابان رسانیده اند در چهار سال دوره احتیاط پس از سه سال اول در سال چهارم احتیاط یکمرتبه و در شش سال اول ذخیره هر دو سال یکمرتبه در سالهای دوم و چهارم و ششم و در بقیه سالها هر سه سال یکمرتبه در سالهای نهم و دوازدهم و پانزدهم بایستی برای مدت یکماه تجدید تعلیمات نظامی حاضر گردند .

ماده ۱۲۴ - احضار هر یک از طبقات شامل افسران و گروهبانان آن طبقه نیز خواهد بود .

ماده ۱۲۵ - جز در مواقع بسیج عمومی حکم احضار سه ماه قبل از تاریخ حضور بوسیله آگهی منتشر میگردد .

ماده ۱۲۶ - حکم و آگهی احضار شدگان از طریق حوزه های نظام و وظیفه بوسیله فرمانداران و کدخدایان و

مامورین امنیه و شهربانی ابلاغ و منتشر میگردد . و با احضار شدن آنها در خارج توسط نمایندگان شاهنشاهی ابلاغ میگردد .

ماده ۱۲۷ - کدخدایان موظف میباشند آنها را که اسامشان در فهرست های واصله درج شده احضار نموده و ادا

نمایند تا روز مقرر وسائل حرکت و ورود خود را بمحل تجمع آماده نمایند و راجع بسایر احضار شدگانی که در محل نباشند ملزم میباشند از کسان و آشنایان آنها تحقیقات و آفیه بعمل آورده تاریخ فوت و یا تاریخ غیبت و محل توقف و اشتغالات فعلی آنان را در مقابل اسامی مربوطه بطور صریح ذکر نموده بنزدیک ترین رئیس شهربانی و یا فرمانده امنیه تسلیم نمایند که بلافاصله جهت حوزه مربوطه ارسال شود .

تبصره - در خارج اجرای مقررات بالا به عهده نمایندگان دولت شاهنشاهی خواهد بود .

ماده ۱۲۸ - طبقاتی که در موقع بسیج عمومی احضار میگرددند موظفند پس از اینکه اعلامیه احضار به عمل

آنها رسید در ظرف بیست و چهار ساعت حرکت نموده به مرکز حوزه سربازگیری و یا سفارتخانه و قونسولخانه خود حاضر شوند .

ماده ۱۲۹ - طبقاتی که موقع احضار در خارج متوقف هستند باید بوسیله مقتضی از قبیل آگهی در روزنامه

یا ابلاغ انفرادی از طرف سفارت یا قونسولخانه ها از جریان احضار خود آگاهی یافته جهت دریافت گذرنامه در سفارتخانه یا قونسولخانه مربوطه حاضر شوند .

ماده ۱۳۰ - اشخاصی که در موقع بسیج عمومی احضار میگردند چنانچه برای انجام امورات شخصی در غیاب

خود محتاج نماینده - وکیل و شخص ثالث باشند هر گونه وکالت نامه که در حضور رئیس دفتر سربازگیری و یا افسر امنیه و شهربانی

نوشته باشند و از طرف مأمورین نامبرده نیز گواهی شده باشند هر گونه معاف بوده و در نزد مراجع و مقامات مدالی که نویسنده آن تحت تجهیز است اعتبار و کالت نامه رسمی را خواهد داشت .

ماده ۱۳۱ - برای بیمارانی که قادر به حرکت نباشند بایستی گواهی نامه و استشهاد معتبر با گواهی شهربانی یا امنیه بمرکز حوزه مربوطه با تعیین نوع مرض فرستاده شود که بلافاصله از طرف حوزه پزشک بازرسی جهت رسیدگی به وضعیت فرد فرد بیماران اعزام گردد .

ماده ۱۳۲ - نفراتی که موقع احضار در خارج از حوزه مربوطه سکنی دارند (اعم از خارجه یا داخله) بایستی بمحض انتشار آگهی از طرف کسان و خویشان آنها جریان احضار با سرعت وسائل اطلاع داده شود که در راس موعد مقرر به محل معینه حاضر شوند .

ماده ۱۳۳ - کلیه افراد احتیاط و ذخیره بایستی بدفعاتی که در این قانون تصریح شده در تجدید تعلیمات شرکت نمایند و چنانچه در هر یک از دفعات احضار به علل موجهی در حضور و شرکت آنها تعویق حاصل شود بایستی در سنوات آتی با طبقات بعدی به منظور طی تعلیمات مقرر احضار و شرکت نمایند .

ماده ۱۳۴ - بطور کلی در مواقع احضار و بسیج محل تجمع افراد هر حوزه مراکز حوزه های مربوطه بوده و بایستی احضار شدگان خود را بدفتر سربازگیری همان محل معرفی نمایند .

ماده ۱۳۵ - افراد احتیاط و ذخیره زیر از احضار برای تجدید تعلیمات و وهله اول بسیج معاف میباشند .

الف - بیمارانی که قادر به حرکت و انجام تعلیمات نباشند .

ب - زندانیان .

ج - رؤسای دادگاهها - مأمورین سیاسی و قونسولی و سایر نمایندگان دولت شاهنشاهی در خارجه .

د - شهردارها و کدخدایان رسمی .

ه - مدیران و آموزگاران دبستان ها و آموزشگاههای فلاحتی که به گواهی وزارت معارف تعیین جانشین جهت آنها مقدور نباشد و لا اقل دارای یکسال سابقه خدمت در معارف باشند .

و - کارگران فی راه آهن بشرط آنکه لا اقل سه ماه قبل از صدور حکم داخل در خدمت نامبرده شده باشند .

ز - نفراتی که در خدمات ارتش هستند .

تبصره ۱ - مواقعی که حضور هر یک از معاف شدگان مندرجه در بالا ضرورت حاصل کند تصریحاً در احکام صادره قید میشود .

تبصره ۲ - کسانی که در موقع احضار تعلیماتی در خارجه بوده و بنا بگواهی سفارت یا قونسولخانه حضور آنها در موعد مقرر غیر میسر و قابل تعویق باشند در سال بعد بدون هیچگونه عذری باید در تعلیمات طبقه بعدی شرکت نمایند .

ماده ۱۳۶ - بجای نفرات احتیاط و ذخیره مستخدمی که در احضار تعلیماتی و وهله اول بسیج مطابق مقررات ماده بالا معاف میگردند بایستی فوراً از طرف وزارتخانه های مربوطه جانشین تعیین و در نظر گرفته شود تا در موقع احضار بعدی مانعی برای حضور و شرکت آنها در بین نباشد مگر در مواردی که فرمان مخصوص صادر شده باشد .

ماده ۱۳۷ - اشخاصی که بخدمت احضار میگردند موظفند نسبت با سلافا و اولاد و زنان و برادران و خواهران سربازانی که متکفل عائله بوده از ده یا محل آنها برای مدت بیش از یکماه و نیم احضار شده اند از تاریخ دخول احضار شدگان بخدمت الی روز خاتمه خدمت مساعدت و همراهی نمایند و اولیای امور شهر داری های محلی و کدخدایان بایستی اجرای

منصفانه این مقررات را عهده دار شده و در انجام آن مراقبت کامل معمول دارند.

تبصره ۱ - بخانواده فراریان و متخلفین هیچگونه کمک و همراهی نباید معمول شود.

تبصره ۲ - در موقع بسیج بنگاه های ملی و شهرداری ها نیز بایستی در همراهی و کمک مادی به عائله احضار شدگان لازمه مساعدت و معاضدت را بعمل آورند.

ماده ۱۳۸ - نفراتی که در خدمت ادارات دولتی یا عمومی و غیره بوده و مشمول موارد معافیت نیستند. بایستی سه روز قبل از تاریخ احضار و حرکت از خدمت مربوطه موقتاً معاف گردند.

ماده ۱۳۹ - طبقات احضار شده با ارائه کتابچه نظامی و دفتر خدمت و وظیفه برای حضور در محل تجمع از پرداخت هزینه راه آهن و کشتی در داخله کشور معاف خواهند بود.

ماده ۱۴۰ - طبقات احضار شده جهت تجدید تعلیمات آنان که جزو ادارات و بنگاهها هستند در مدت احضار موقت حقوق خود را از ادارات و بنگاههای مربوطه دریافت خواهند نمود و آنهایی که دارای مشاغل آزاد هستند بر طبق مقررات مالی ارتش از قسمت های مربوطه مأخوذ خواهند داشت.

ماده ۱۴۱ - در مواقع بسیج بطور کلی حقوق و هزینه احضار شدگان بعهده ارتش خواهد بود.

فصل هفدهم - تغییر سن

ماده ۱۴۲ - بطور کلی سن اشخاص تابع مصرحات بر گهای شناسنامه آنها خواهد بود.

ماده ۱۴۳ - چنانچه در موقع رسیدگی و اسم نویسی مندرجات بر گهای شناسنامه با سن حقیقی مشمولین مطابق بنظر نرسیده و یا اختلاف فاحش کوچکتر یا بزرگتر از سنین مشمولیت تشخیص داده شوند بایستی موضوع در مجلس سرباز گیری مطرح شده و چنانچه مورد تأیید واقع گردد پرونده امر به هیئت تجدید نظر مراجعه و رأی قاطع هیئت مذکور در عمل مخصوص برک شناسنامه و در ستون دفاتر مربوطه قید شود این رأی قابل اعتراض نبوده ولی فقط از نقطه نظر مقررات راجع به نظام و وظیفه مؤثر خواهد بود.

تبصره - پرونده های موجوده که روی جریان فوق عمل شده و هنوز مطابق مقررات اولیه جریان آن خاتمه نیافته مشمول مقررات این ماده خواهد بود.

ماده ۱۴۴ - هیئت تجدید نظر تحت ریاست یک نفر افسر ارشد بصورت نمایندگانی اداره آمار و ثبت احوال و نظام و وظیفه و بهداری ارتش و دو نفر عضو نظامی با نظر ستاد ارتش تعیین و تشکیل میگردد.

ماده ۱۴۵ - قانون اصلاح ماده ۹ قانون ثبت احوال مصوب اول بهمن ماه ۱۳۱۲ نسخ میشود.

چنانچه سن اشخاص از لحاظ مشمولیت نظام و وظیفه نظر باختلاف فاحش قیافه مورد اعتراض کمیسیون مرکب از نمایندگان نظام و وظیفه و آمار و ثبت احوال و امنیه و شهربانی در هر حوزه اعم از مرکز و ولایات واقع شود رسیدگی با اعتراض مزبور در محل یا حضور هیئت مرکب از عالی ترین مأمور وزارت داخله یا نماینده او و نمایندگان عدلیه و ادارات نامبرده بالا و یک نفر پزشک بانتخاب نظام و وظیفه و دو نفر از معتمدین محل بانتخاب هیئت مزبور بعمل خواهد آمد - تشکیل هیئت مزبور و تسلیم اعتراض به هیئت در صورت عدم تضاد با ایام تعطیل باید در ظرف ۴۸ ساعت بعمل آید.

هیئت مذکور با حضور معترض علیه با اعتراض مذکور رسیدگی کرده و نظریه خود را بمعترض علیه ابلاغ و گزارش امر را بپوست پرونده پرونده رسیدگی بمرکز ارسال خواهد داشت و در مرکز پس از رسیدگی هیئت تجدید نظر نامبرده در ماده ۱۴۴ رأی صادره از هیئت مذکور قطعی و غیر قابل اعتراض است.

تبصره ۱ - عمل اعتراض نسبت بر گهای شناسنامه سکه دهات و قصبات مراکز حوزه های اصلی میباشد.

تبصره ۲ - حضور هر يك از نمایندگان معینه منوط بوجود ادارات مربوطه در محل خواهد بود.

تبصره ۳ - معترض علیه چنانچه مدارك و اسنادی برای تأیید مندرجات برک شناسنامه خود داشته و در دسترس نباشد میتواند به مدت متناسبی کتباً از هیئت عملی و تجدید نظر استمهال نماید.

تبصره ۴ - پرونده های موجوده که روی جریان بالا عمل شده و هنوز جریان آن تمام است مشمول مقررات این ماده خواهد بود.

ماده ۱۴۶ - نسبت بر گهای شناسنامه که قبل از تاریخ تصویب ماده ۹ اصلاح قانون اصلاحی ثبت احوال مصوب

اول بهمن ۱۳۱۲ بموجب حکم قطعی عدلیه یا بموجب تجدید نظر مطابق ماده ۸ قانون ثبت احوال مصوب بیستم مرداد ۱۳۰۷ تصحیح شده.

چنانچه جریان امر از لحاظ مشمولیت بر طبق مدارك متقنه مورد اعتراض کمیسیون مقرر در ماده ۱۴۵ واقع شود از تاریخ تصویب این قانون الی مدت ششماه ممکن است نسبت به احکام عدلیه بتوسط دادستان دادگاهی که حکم داده بان دادگاه و نسبت به بر گهاییکه مطابق ماده ۸ قانون ثبت احوال مصوب بیستم مرداد ۱۳۰۷ تصحیح شده بهیئت تجدید نظر مقرر در ماده ۱۴۴ اعتراضات کتباً ارسال شود و هیئت تجدید نظر و دادگاه ها بایستی در ظرف مدتی که از تاریخ اجرای این قانون از يك سالو نیم تجاوز نماید بکلیه اعتراضات واصله مطابق مقررات مربوطه رسیدگی نماید و در صورتیکه اعتراضات وارد باشد حکم مجدد صادر خواهد شد حکم مجدد صادره قابل استیناف و تمیز نبوده و اداره آمار و ثبت احوال مکلف است بر گهای شناسنامه معترض علیه را مطابق رأی قطعی هیئت تجدید نظر و حکم مجدد دادگاه ها تصحیح نماید آراء مذکور قطعی و لسی فقط از حیث مقررات راجعه به نظام و وظیفه مؤثر خواهد بود. اعتراضاتی که بموجب قانون اصلاح ماده ۹ ثبت احوال مصوب اول بهمن ۱۳۱۲ توسط دادستانها با حکم دادگاههای عدلیه شده و تا تاریخ تصویب این قانون تکلیف آنها در دادگاه معلوم نشده است کان لزم بکن خواهد بود و تعقیب آن موقوف باین است که مطابق این ماده اعتراض جدید بشود.

فصل هیجدهم - وظایف حوزه های سرباز گیری

ماده ۱۴۷ - بطور کلی تهیه وسایل اجرای مقررات این قانون در هر حوزه سرباز گیری بعهده رئیس آن حوزه خواهد بود.

ماده ۱۴۸ - رؤسای حوزه های نظام و وظیفه و وظیفه دار هستند که با اقدامات قانونی تمام قلمرو حوزه مربوطه را در هر سال حتماً از نظر سرباز گیری عمل نمایند.

تبصره - رسیدگی بوضعیت مشمولین و مندرجات حوزه های دیگر نیز چنانچه محل اقامت خود را تغییر داده باشند بعهده حوزه محل اقامت خواهد بود متنها بایستی فوراً مراتب به حوزه مربوطه نیز سابقه داده شود.

ماده ۱۴۹ - در مرکز هر يك از حوزه ها و مناطق سرباز گیری طبق تبصره ماده ۵۶ يك دادگاه اداری وجود خواهد داشت که تحت ریاست رؤسای مناطق و حوزه های سرباز گیری بصورت نمایندگانی عالی ترین مأمور وزارت داخله و ثبت احوال محل و يك نفر پزشک نظامی تشکیل و بوضعیت باقی مانده امور سرباز گیری رسیدگی خواهد شد.

تبصره ۱ - در مناطقی که امنیه و شهربانی موجود است نمایندگان مربوطه نیز در دادگاه اداری عضویت خواهند داشت.

دوره یازدهم قانون گذاری

تبصره ۲ - در مواقع جنگ، پنجمین غیبت از غیبت و پنجشنبه فراوان از شربازخانه باشد مرکبین به نشن الی بانه حاله زندانی با احوال شاقه و چنانچه درجه و رتبه و آشنی باشد با عدم و محاکمه مرکبین در دادگاه نظامی زمان جنگ بمناسبت خواهد آمد.

الف - مشمولینی که در موقع رسیدگی و اسم نویسی حاضر نشده و یا تاخیر کرده باشند.
ب - مشمولینی که در موقع اجرای مراسم شربازگیری حاضر نشده و یا تاخیر کرده باشند.
ج - کسانی که در موقع احضار تعلیماتی تاخیر نموده باشند.

د - اشخاصی که روی عده مراجع معالجات آنها برای مدت معینی بینگاههای شربازگری کشور عول و در اجرای دستورالعمل پزشکی تعطل و یا اساساً مراجعه نموده اند که در ایضورت برای تعیین مدت اجتناف خدمت آنها تمام مدت معینه جهت معالجه مأخذ قرار داده میشود.

ه - اشخاصی که روی علت تراج احضار آنها به حقوق افتاده و در خانه مدت شوره جهت معالجه خود را معرفی نکرده باشند.

تبصره ۴ - چنانچه لزوم ادامه معالجه مشمولین مقرر (در ماده ۲) از طرف شورائی پزشکی بخیر شود پس از خاتمه معالجه و بهبودی تنیه معینه باید در حق آنان اعمال شود.

تبصره ۵ - مشمولینی که به موجب این ماده اضافه خدمت آنها بیش از چهار سال الزام کرده باشد با استیسی پس از خدمت زیر پنجم شش سال به خدمات ساختمانی و جاده سازی و انتقال آن گمارده شده و پس از آن جزو افراد هم طبقه خود منظور گردند که در این صورت در تمام مدت شش سالی که مشغول انجام تعینات نامبرده هستند هزینه خوراک و پوشاک و منزل آنها با حقوقی که از حقوق معینه افراد وظیفه تجاوز نکند بدهنده و از آنجا که اداره خواهد بود که جهت خدمات آن اختصاص داده شده اند.

ماده ۱۵۷ - مشمولین نظام وظیفه که تاکنون غایب بوده و به خدمت حاضر نشده اند و همچنین شربازانی که از خدمت فرار اختیار و در حال مراجعت نکرده اند چنانچه تا شش ماه بعد از خروج این قانون شخصاً خود را معرفی نمود و خدمت مقرر را انجام دهند از هر گونه مجازات معاف خواهند بود.

ماده ۱۵۸ - در مورد اشخاص زیر طبق مقررات مربوط به مجازات و احوال در دادگاه نظامی اعمال میگردد:

- ۱ - اعضاء مجلس شربازگیری و مأمورین رسیدگی که در انجام وظائف محوله قصور ورزیده و یا در جلسات مشکله بیرون عذر موجه حاضر نشوند.
۲ - مأمورین آمار و کدخدایان که در انجام وظائف مقرر در ماده ۱۵۶ این قانون تاخیر و یا قصور کرده باشند.

ماده ۱۵۹ - بر رنده مشمولین هر رات ماده ۱۵۶ و ۱۵۷ در دادگاههای اداری جوزهها و مشمولین مقررات ماده ۱۵۸ در دادگاههای اداری مربوطه رسیدگی و رأی داده خواهد شد.
ماده ۱۶۰ - اشخاص زیر به دو الی سی روز زندانی قبل و ابتیاع محکوم خواهند شد: الف - اشخاصی که مشمولین احضار شده جهت رسیدگی و اسم نویسی را عالتاً عادلان استخدام نمایند قبل از آنکه بر کهای شناسنامه آنها از طرف مأمورین مربوطه نوشته شده باشد.

تبصره ۳ - آراء دادگاه اداری باید کتبی و روی مدارک پرونده بوده و اعتبار آن بمنزله آراء مجلس شرباز گیری خواهد بود.

تبصره ۴ - آراء مجالس شربازگیری و دادگاههای اداری قطعی بوده مگر اینکه در نتیجه شکایات معترضین و یا وصول گزارشات مأمورین صلاحیت دار و یا اطلاعات موق بر حسب دستور ستاد ارتش تجدید نظر آن ضرورت حاصل کند که در این صورت پرونده های مربوطه بهر منطقه در دادگاه اداری متشکله در مرکز آن منطقه با حضور رئیس منطقه و فرمانده پادگان یا نماینده او فقط برای يك مرتبه تجدید نظر خواهد شد و چنانچه قضیه قابل تعقیب جزائی تشخیص داده شود بدادگاه صلاحیتدار احاله میگردد.

ماده ۱۵۰ - کلیه تنبیهات و مجازات های مقرر در فصل نوزدهم این قانون پس از بررسی پرونده های مربوطه از طرف دادگاه های اداری مرکز مناطق و حوزه ها رسیدگی و آنچه که بموجب مصرات فصل مذکور مربوط به دادگاههای نظامی و یا عمومی باشد پرونده های مربوطه عیناً احاله و تصمیماتی که دادگاه اداری باید رأساً اتخاذ نماید بمنظور صدور تصویب نامه و دستور اجرا جهت فرمانده نظامی منطقه ارسال میگردد.

ماده ۱۵۱ - حوزه های شربازگیری موظفند جریان عمل را طوری تنظیم نمایند که نقرات معینه در رأس مواعد مقرر به خدمت احضار وسائل ترخیص و برگها و مدارک آنها طوری پیش بینی و تنظیم شود که موجبات تاخیر جریان امور فراهم نگردد.

ماده ۱۵۲ - در حوزه های شربازگیری دفاتر مربوطه باید به نحوی ترتیب داده شود که تاریخچه ادوار خدمتی کلیه نقرات حوزه مربوطه را بطور روشن نشان داده و کلیه تغییرات بطور واضح و دقیق در آن مصرح باشد و باید همیشه مندرجات دفاتر با واقیعت و وضعیت نقرات آن حوزه در هر موقع مطابق و بدون اختلاف باشد.
ماده ۱۵۳ - مأمورین آمار و کدخدایان هر حوزه مکلفند هر یک در موارد مربوطه هر موقع تغییراتی راجع با افراد حوزه مربوطه از لحاظ شهادت و فوت و فرار و مسافرت بخارجه و تیسیر محل حاصل میگردد بلافاصله حوزه های شربازگیری را مطلع سازند که در دفاتر و پرونده های مربوطه عمل نموده و اقدامات لازمه معمول دارند.

ماده ۱۵۴ - وضعیت و طرز عمل مناطق و حوزههای شربازگیری لااقل در هر سال يك مرتبه با اعزام بازرسی از مرکز و یا از طرف فرمانده مربوطه تحت بازرسی دقیق واقع و در صورت اقتضاء نیز در مواقع مختلفه بازرسی اعزام میگردد.

فصل نوزدهم - تنبیهات

ماده ۱۵۵ - شربازانی که در مواقع صلح مدت غیبت آنها در خدمت از پانزده روز متوالی تجاوز نماید فراری محسوب و پس از دست گیری جهت تعیین مجازاتهای زیر بدادگاههای نظامی تسلیم میگردد.

- الف - برای دفعه اول فرار از تاریخ دستگیری تجدید خدمت زیر پنجم یا ششماه خدمت اضافی.
ب - برای دفعه دوم فرار تجدید خدمت زیر پنجم یا یکسال خدمت اضافی.
ج - برای دفعه سوم فرار بچهار سال خدمت زیر پنجم محکوم خواهند شد.

د - در صورتیکه ارتکاب به فرار از سه مرتبه تجاوز نمود مرتکبین آن مشمول مقررات تبصره ۲ ماده ۱۵۶ خواهند بود.

م. زیرب - اشخاصی که مشمولین دعوت شده جهت اجرای مقررات...
قبل از آنکه نظر به مجلس سرباز گیری در بونگهای شناسنامه آنها ذکر شده باشد و چنانچه از نظر فقهی مجلس سرباز
گیری نیز رأی مربوطه قید شده باشد فقط در حال آماده بخدمت از جملات شغل به آنان بلا مانع خواهد بود و الا چنانچه
بر کهای شناسنامه حاکی از رأی سربازی و یا اقصاء مدت آماده بخدمت باشد مراکتیب مشمول مقررات و همین مساده
خواهند بود

ماده ۱۶۱ - اشخاص زیر به يك الى دو ماه زندانی قابل اتباع محكوم خواهند شد...

الف - اشخاصی که در موقع جنگ و بسیج نقرات آماده بخدمت و یا نقرات احتیاط و ذخیره حاضر شده
را عالماً عامداً بخدمت بپذیرند

ب - پزشکان موظف بهداری کشور که در معالجه و آمداوای مشمولین و حلول قصور نمایند
کسانی که مطابق قانون موظف بنگاهداری و تأمین اعاشه عائله متکفلین بوده و بدون عذر موجه
خود داری نمایند

ج - کسانی که برای تثبیت تکفل اشخاص شهادت کذب داده باشند

د - اشخاصی که نقرات فراری از خدمت را عالماً عامداً استخدام کرده باشند

ه - اشخاصی که در موقع جنگ و بسیج مطابق این قانون موظف بخدمت و همراهی با عائله سربازان بوده و بدون عذر
موجه خود داری نموده باشند

ماده ۱۶۲ - چنانچه استخدام اشخاص نامبرده در دو ماده بالا از طرف مقامات رسمی بعمل آمده باشد مجازات
مقرر در حقوق سبای کار گیری و آمری استخدام آنها معمول خواهد شد و انواع استخدام اعم از سربازی و کثرتی
خدمات خصوصی یا عمومی یا اداری بطور کلی مشمول مقررات نامبرده خواهد بود

ماده ۱۶۳ - فراریان و یا کسانی که بخارجه مسافرت نموده اند چنانچه مدت فرار و عدم حضور آنها بمقتل
خدمت پیش از یکسال بطول انجامید به ضبط کلیه اموال محكوم خواهند بود و تا زمان اتمام خدمت در
قبضه ریاست محترم مشمول مقررات این ماده هر موقع حاضر شوند اموال آنها توسط دادگاههای عمومی
مسترد شده و در زمان صلح بوسیله دادگاههای اداری حوزه ها به مجازات مقرر در ماده ۱۵۹ محكوم خواهند شد

ماده ۱۶۴ - رسیدگی و اجرای مسوولین ۱۶۲ و ۱۶۳ و ۱۶۴ از طرف دادگاه قضای عمومی بوده و
بر رویه های مربوطه بموارد منظور از دادگاه قضای اداری منطبق و حوزه های سرباز گیری نیز باید به دادگاههای عمومی
اجرا گردد

ماده ۱۶۵ - در موقع جنگ و بسیج احضار شدگانی که بدون عذر موجه تاخیر حضور آنها در داخله بمراکز
جنگی یا سربازی و در خارج به امولک مسافرت خانها و قوت سولگری ها از روز مجازت کند مشمول مقررات ماده
۱۶۳ گردند و پیش از حضور و دستگیری بدادگاه نظامی از زمان جنگ تسلیم میگردد - ماده ۱۵۹

ماده ۱۶۶ - این قانون که مشتمل بر نوزده فصل و متضمن ۲۶۹ ماده و ۱۶ تبصره میباشد چنانچه قانون
خدمت نظام وظیفه عمومی مصوبه ۱۹ شهریور ماه ۱۳۰۱ و ۳۰ شهریور ماه ۱۳۱۱ شمسی خواهد بود - ماده ۵۰
رایه بنام آوانس مشمول است که در جلسه شصت و شش ماده تحت در جلسه شصت و ششم خود ادامه بکمال و پسند
مجلس شورای ملی رسید